

**Alkalmazott szociális gerontológia szakirányú
továbbképzés**

Szaki tájékoztató

2017.

A képzés bemutatása

A modern társadalmak egyik mindenki által ismert jellemzője a népesség öregedése, mely kihívás elé állítja a területtel foglalkozó szakembereket. A területen dolgozóknak magas szintű felkészültséggel kell rendelkezniük ahhoz, hogy feladataikat színvonalasan láthassák el.

Az időskor és az öregedés jellemzőinek pontosabb megismerése, a segítség, gondozás, fejlesztés, kutatás, tudomány legújabb eredményeinek megismerése ma már a terület iránt érdeklődők számára alapvető követelmény. Az Alkalmazott Szociális Gerontológia képzés ezeket az ismereteket adja át. A képzés gondolata az ELTE szakembereiben jelent meg, de a képzés akkreditációs anyagát Karunk dolgozta ki és nyújtotta be 2008-ban. A képzés azóta folyamatosan indul, és az öregedéstudomány interdiszciplináris szemléletmódjának megfelelően a szociális, és egészségügyi ellátás, mellett a médiatudomány, közművelődés, szabadidő szervezés illetve marketing területeiről is fogadja hallgatóit.

A képzés fő célja az idősök társadalmi helyzetének, szerepének, valamint a társadalmi folyamatok idősekre gyakorolt hatásának gyakorlati és tudományos igényű megismerése.

A képzés **gyakorlat központú**, így a hallgatók megismerik és elsajátítják az idősök gondozásának legújabb módszereit, technikáit, ezeket a szervezett szakmai gyakorlatokon tanulmányozhatják. Az **öregedéstudomány legfrissebb eredményeit** a Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Gerontológiai Koordinációs Központja, illetve a Központ által szervezett nemzetközi tudományos és kutatóbázis teremti meg. A kutatások hallgatóink számára is hozzáférhetők, a szakmai folyóiratok, publikációk egy része Karunk honlapjáról bárki számára ingyenesen letölthető.

KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEK

1. A szakirányú továbbképzés megnevezése: **Alkalmazott szociális gerontológia szakirányú továbbképzés**
2. A szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése: **Szociálgerontológus**
3. A szakirányú továbbképzés képzési terület: **társadalomtudomány**
4. A felvétel felvétele:

Szakirányú továbbképzésre az vehető fel, aki alapképzésben (ideértve a főiskolai végzettséget is) szerzett fokozattal és szakképzettséggel rendelkezik.

A szakirányú továbbképzésbe az alábbi képzési területeken alapképzésben fokozatot és szakképzettséget szerettek vehetők fel:

- Társadalomtudomány képzési területen: - szociális munka vagy szociálpedagógia alapképzési szakon (korábban a megfelelő főiskolai képzésben) szerzett oklevél;
- Orvos- és egészségtudomány képzési területen: - ápolás és betegellátás alapképzési szak ápoló vagy gyógytornász szakirányán, vagy egészségügyi gondozás és prevenció alapképzési szak védőnő szakirányán (korábban a megfelelő főiskolai képzésben) szerzett oklevél;

- Hitéleti képzési területen alapképzésben (korábban főiskolai szintű képzésben) szerzett oklevél. Pedagógusképzés képzési területen alapképzésben (korábban főiskolai szintű képzésben) szerzett oklevél.
- Meghatározott kreditek előzetes elismerésével és teljesítésével vehetők figyelembe azok az alapfokozatot (korábban főiskolai végzettséget) adó szakok, amelyeket a felsőoktatási intézmény kreditátviteli bizottsága elfogad. Ezen szakokon szerzett szakképzettség alapján előzetesen elismerhető 10 kredit a társadalomismeret, a szociális munka és a szociálpolitika ismereteiből. További 5 kreditet a szakirányú továbbképzéssel párhuzamosan, a felvételtől számított egy féléven belül, a felsőoktatási intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzatában meghatározottak szerint szükséges megszerezni.

A felvétel feltétele továbbá egy év idősekkel kapcsolatos szociális, vagy egészségügyi ellátásában szerzett igazolt szakmai gyakorlat.

A felvételi követelmények azonosak tekintet nélkül arra, hogy a jelentkező melyik felsőoktatási intézményben szerezte meg oklevelét.

A felvétel feltétele továbbá egy év idősekkel kapcsolatos szociális, vagy egészségügyi ellátásában szerzett igazolt szakmai gyakorlat.

5. Képzési idő: két félév.

A képzés szerkezete:

Képzési idő: a félévek száma: 2 félév
 A képzés összes óraszám: 810 óra
 Az összes óraszámokon belüli kontakt órák (tanórák) száma: 300 óra
 Szakmai gyakorlat óraszám: 210 óra, melyből 80 óra intézmény által szervezett gyakorlat, 130 önálló gyakorlati feladatok teljesítése
 A képzés teljesítéséhez szükséges kreditek száma: 60
 A képzés mintatantervében meghirdetett összes kreditérték: 64 kredit

A képzési szakaszok creditszáma:

- szakmai alapozó ismeretek: 10 kredit
- szakmai törzstárgyak: 36 kredit
 ebből kötelezően választható tárgyak: 10 kredit
- szabadon választható tárgyak: 4 kredit
- szakdolgozat: 10 kredit

6. A képzés során elsajátítandó kompetenciák, tudáselemek, megszerzhető ismeretek, személyes adottságok, készségek

6.1. Elsajátítandó kompetenciák

A szociálgerontológus legyen képes

- Az időskorú komplex állapot és szükségletfelmérésének elvégzésére
- A gondozási szükségletek felmérésére alkalmazott szakmai technikák alkalmazására

- Az idős embert körülvevő természetes és mesterséges támogatórendszer felmérésére és elemzésére
- TEAM munka keretében együttműködni az intézményen belül és intézményközi kapcsolatrendszerben az időskorú szükségleteinek elemzésében, valamint a megfelelő szolgáltatások elérésében
- Önállóan elvégezni az igénybevételi eljárás eredményeként jelentkező szakmai feladatokat, valamint használni az ágazati szabályok által előírt dokumentációt
- Részt venni a gondozási, és ápolási tervek elkészítésében, folyamatkövetésében és értékelésében
- Az időskorú mentális státusát elemző tesztek és vizsgálati módszerek elkészítésére és elemzésére
- Egyénre szabott szociális foglalkoztatási tervek és programok, mentálhigiénés és közösségfejlesztő programok fejlesztésére
- Legyen képes elősegíteni az időskorúak érdekvédelmét, valamint érdekképviselőt, valamint ellátotti jogainak védelmét
- Észlelni az időskori kríziseket valamint megfelelő beavatkozást kezdeményezni
- Egyéni probléma feltáró és problémamegoldó konzultációt folytatni az idős ügyfelével, valamint annak családjával
- Részt venni ellátás fejlesztési és szervezési célú programokban, valamint alkalmazott gerontológiai kutatásokban
- Együttműködni az egészségügyi és szociális ellátás területén működő társintézményekkel
- A kliens meghatalmazása esetén hivatalos ügyeinek intézésére
- Tájékoztatást adni az egészségügyi, nyugdíjbiztosítási és szociális ellátások igénylésének feltételeiről

6.2. Tudáselemek, megszerezhető ismeretek

A szociálgerontológus ismerje

- A geriátria, gerontológia alapvető fogalmait, az öregedéstudomány elméleteit, szemléletmódját, valamint legújabb tudományos eredményeit
- Az öregedés hatásait az egyénre, illetve annak családra, közösségre, társadalomra vonatkozó összefüggéseit
- Az időskorban jellemzőbben előforduló megbetegedéseket, az öregedés következményeként kialakuló kórképeket, az állapotváltozás jellemzőit
- Az öregedés, illetve az időskor szociális összetevőit, a tényezők egymásra hatásának jellemzőit
- A speciális szociális helyzetben élők öregedésének jellemzőit, az ellátás specialitásait
- Az időspolitika európai és hazai stratégiáit, prioritásait, ezek hatását az ellátórendszerre, valamint az időskorú népességre
- Az időskorúak biztonságát segítő biztosítási rendszereket, valamint a jövedelem helyettesítő rendszereket
- A szociális és egészségügyi ellátórendszer időskorúak számára nyújtott szolgáltatásait, valamint ezek fejlődési tendenciáit
- A szociális munka időskorúak körében alkalmazott módszereit, eljárásait
- A szociális szükségletfelmérés módszereit, a szükségletekre alapozott ellátások megszervezésének módszereit, eljárásait
- Az időskorúak körében szervezhető művészet és szocioterápiás foglalkoztatás formáit
- A szociális munka során használatos dokumentációkat, adminisztratív eljárásokat

- A Szociális munka etikai kódexét és annak értelmezési kereteit az idősellátás viszonyrendszerében

6.3. Személyes adottságok

A hallgatónak rendelkeznie kell mindazon személyes adottságokkal melyek a segítő munka végzésében személyes hatékonyságát segítik.

Személyes adottságok: empátikus képesség, jó kommunikáció, jó megfigyelő készség, elemző, rendszerező készség, kreativitás.

6.4. A szakképzettség alkalmazása konkrét környezetben, tevékenységrendszerben

A szakképzettséget a végzett hallgatók az időskorúak személyes szociális szolgáltatásai biztosítása céljából létrehozott intézményrendszerben alkalmazhatják elsősorban. A jogszabály által meghatározott fő tevékenységi területek: szociális, mentálhigiénés munkatárs; foglalkoztatás szervező; szervező gondozó. A fő tevékenységi területek: szolgáltatástervezés, közösségi programok tervezése, foglalkoztatás, fejlesztő munka, mentálhigiénés munka, előgondozás, szükséglet felmérés, krízis intervenció, egyéni támogatás, egyéni esetkezelés.

A képzés során elsajátítható ismeretek hatékonyan hasznosíthatók a szociális alapszolgáltatások, valamint az egészségügyi alap és szakellátások területén, ahol a napi tevékenység során időskorúak segítségét, gondozását, ápolását kell végezni.

A szakképzettséget eredményesen használhatja az a szakember is aki közösségfejlesztéssel, idősek érdekvédelmi szervezeteinek támogatásával, valamint időskorút gondozó családtagok oktatásával, segítségével foglalkozik.

A szakképzettséget szerzett szakember hatékonyan tudja segíteni a helyi ellátás és szolgáltatásfejlesztő munkát.

7. A szakképzettség szempontjából meghatározó ismeretkörök és a főbb ismeretkörökhöz rendelt kreditértékek

Ismeretkörök	Kredit érték
Öregedéstudománnyal kapcsolatos ismeretek	8
Az időskorúak egészségügyi és szociális jellemzőivel kapcsolatos ismeretek	10
Időspolitikával kapcsolatos európai és hazai stratégiák ismeretei, biztosítási és biztonsági rendszerek	6
Az időskorúakkal kapcsolatos szociális munka ismeretek, etikai elvek, módszerek, eljárások	14
Ismeretek elmélyítését és a készségek fejlesztését, gyakorlását segítő kurzusok, gyakorlatok	8
Minőségbiztosítás, fejlesztés, alkalmazott kutatás ismeretei	4
Ismeretek integrációját szolgáló modul (szakdolgozat)	10
Összesen	60

8. A résztvevők teljesítményét értékelő rendszer:

Az ismeretek megszerzésének módja kontakt elméleti és gyakorlati órákon, órán kívüli feladatok elvégzése formájában történik.

Az ismeretek ellenőrzésének rendszere a tanterv előírásai szerint aláírások, gyakorlati jegyek megszerzéséből, vizsgák teljesítéséből, valamint szakdolgozathoz és záróvizsgából tevődik össze.

8.1. Szakdolgozat

A szakdolgozat saját empirikus munkán, vagy szakirodalom feldolgozáson, vagy korábban készített kutatások másodelemzésén alapuló a szociális gerontológia területét elemző írásbeli dolgozat, mely tanúsítja, hogy a szerző elsajátította az alkalmazott szociális gerontológia elméleti és gyakorlati ismereteit, és képes azokat komplex szemléletben kezelni.

A szakdolgozat készítésének szabályaira vonatkozóan a Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Tanulmányi és Vizsgaszabályzatát, valamint az Alkalmazott Társadalomtudományi Tanszék kiegészítő szabályzatát kell irányadóként kezelni a következő kiegészítésekkel:

- a szakdolgozathoz 10 kreditpont rendelhető
- a szakdolgozat témaválasztásának ideje az első félév szorgalmi időszakának utolsó napja

8.2. Záróvizsga

8.2.1. Záróvizsgára bocsátás feltétele:

- a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelmények teljesítése
- a szakdolgozat benyújtása és elfogadása

8.2.2. A záróvizsga részei:

A hallgatók komplex záróvizsgát tesznek, melynek része a szakdolgozat védeése, valamint az alkalmazott gerontológia és a szociális munka ismereteiből tett komplex szóbeli vizsga.

A záróvizsga értékelése a szakdolgozat opponensi értékelése, a szakdolgozat védeése valamint a komplex szóbeli vizsga érdemjegyének átlaga. A minősítés módját a DE TVSZ Kari melléklete tartalmazza.

8.2.3. *Az oklevél minősítése:* A záróvizsga érdemjegye és a terepgyakorlat I.-II. kurzus érdemjegyének átlaga. Az oklevél minősítés módját a DE TVSZ Kari melléklete tartalmazza

9. Korábban szerzett ismeretek beszámításának rendje

A korábban szerzett ismeretek nem számíthatók be a képzés során.

AJÁNLOTT TANTERV LEVELEZŐ TAGOZAT

A szak fejléce	Alkalmazott Szociális Gerontológia Szakirányú Továbbképzés
Iktatószám	
Hatályos	2011.
Tagozat	Levelező

MINTATANTERV

A tantárgy								
Javasolt félév (1)	kódja (2)	neve (3)	számonkérési formája (aláírás, gyak.jegy, kollokvium) (4)	óraszám/ félév		kreditértéke (7)	jellege (köt., köt. vál.) (8)	felvétel előkövetelménye/i (a tantárgy kódja) (9)
				elm. (5)	gyak (6)			
I.	EKTT-160-01L	Alkalmazott gerontológiai ismeretek I.	kollokvium	20	0	4	kötelező	-
I.	EKTT-161-00L	Időspolitika	kollokvium	10	0	2	kötelező	-
I.	EKTT-162-01L	Szociális munka módszerei I.	kollokvium	20	0	4	kötelező	-
I.	EKTT-163-01L	Terepgyakorlat I.	gyak.jegy	0	40	4	kötelező	-
I.	EKTT-164-00L	Szükségletfelmérés és szolgáltatástervezés	gyak.jegy	10	0	2	kötelező	-
I.	EKTT-165-00L	Mentális zavarok időskorban	kollokvium	10	0	2	kötelező	-
I.	EKTT-166-00L	Szocioterápia módszerei	gyak.jegy	0	10	2	kötelező	-
I.	Kötelezően választható kurzusok*					5	köt.vál.	-
I.		összesen	4k+3gy	70	50	25		
II.	EKTT-160-02L	Alkalmazott gerontológiai ismeretek II.	kollokvium	20	0	4	kötelező	EKTT-160-01L
II.	EKTT-162-02L	Szociális munka módszerei II.	gyak.jegy	0	20	4	kötelező	EKTT-162-01L
II.	EKTT-163-00L	Terepgyakorlat II.	gyak.jegy	0	40	4	kötelező	-
II.	EKTT-167-00L	Mentálisan hanyatló idős emberek gondozása	gyak.jegy	0	10	2	kötelező	EKTT-165-00L
II.	EKTT-168-00L	Szociális foglalkoztatás idős korban	gyak.jegy	0	10	2	kötelező	-
II.	Kötelezően választható kurzusok*					5	köt.vál.	-
II.		összesen	1k+4gy	20	80	21		
		Szakdolgozat	-	-	-	10		
II.		Záróvizsga***						
		Szabadon választható tárgyak**	teljesítendő			4 kredit	szab. vál	
		Kötelezően választható tárgyak*	teljesítendő			10 kredit		
I.	EKTT-169-00L	Alkalmazott tanatólogiai ismeretek	gyak.jegy	10	0	2	köt.vál.	-

I.	EKTT-170-00L	Időskori krízisek	gyak.jegy	10	0	2	köt.vál.	-
I.	EKTT-171-00L	Biztosítási és szociális biztonsági rendszerek	kollokvium	10	0	2	köt.vál.	-
I.	EKTT-172-00L	Alkalmazott kutatómódszertan	gyak.jegy	0	10	2	köt.vál.	-
II.	EKEI-154-00L	Minőségbiztosítás	gyak.jegy	10	0	2	köt.vál.	-
II.	EKTT-173-00L	Projekt tervezés és team munka	gyak.jegy	0	10	2	köt.vál.	-
II.	EKVM-129-00L	Egészségmegőrzés idős korban	gyak.jegy	0	10	2	köt.vál.	-
		kötelezően választható összesen		40	30	14		

Megjegyzések:

A *-gal jelölt kötelezően választható tárgyakat külön táblázat tartalmazza.

**A szabadon választható tárgyakat aktuális félévi meghirdetés szerint kell felvenni.

***Záróvizsga: Komplex szóbeli vizsga a képzés ismeretanyagait integrálva, melynek részei: szakdolgozat védés, szóbeli vizsga az alkalmazott gerontológia és szociális munka ismeretekből.

**Alkalmazott szociális gerontológia szakirányú
továbbképzés kötelező tantárgyai**

A tantárgy neve: Alkalmazott gerontológiai ismeretek I-II.		
A tantárgy angol neve: Applied gerontology I-II.		
Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék		
Tantárgyfelelős neve: Dr. Semsei Imre		
Ajánlott félév	I.	II.
Tantárgyi kód	EKTT-160-01L	EKTT-160-02L
Levelező tagozat félévi óraszám	20+0	20+0
Kredit	4	4
Vizsgakövetelmény	kollokvium	kollokvium
Kötelező előtanulmányi rend	-	EKTT-160-01L

A tantárgy meghirdetési gyakorisága: mintatanterv szerint aktuálisan

Az oktatás nyelve: magyar

A tantárgy órarendi beosztása:

Levelező tagozat: aktuális konzultációs rend szerint tömbösítve

A tantárgy státusza: kötelező

Ajánlott tanterv: Alkalmazott Szociális Gerontológia Szakirányú továbbképzés

A félév oktatói: A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései: Általános: A gerontológia alapjainak elsajátítása.

Speciális: A gerontológia szociális és egészségügyi aspektusainak megismerése

Oktatás típusa: elmélet

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: Folyamatos évközi ellenőrzés hallgatói kiselőadások tartásával és megbeszélésével. Az oktatásra vonatkozó hallgatói visszajelzések és javaslatok évenkénti kiértékelése.

Elsajátítandó alkalmazási /rész/készségek és /rész/kompetenciák leírása: Ismeretek szerzése a gerontológia elméletéről és alkalmazási területéről. Rendszerszemlélet erősítése. Szakirodalom kutatás.

Kontaktórák és az órán kívüli terhelés aránya: 1:2

Tanulmányi segédanyagok, az oktatás segítése: könyvek, jegyzetek, vetítés

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: TDK, szakdolgozat, gerontológiai kutatások

A tantárgy részletes leírása:

I. félév

1. A gerontológiai alapismeretek
2. Gerontológia a statisztika tükrében
3. A gerontológia rendszerszemlélete
4. Biogerontológia: alapvetések
5. Biogerontológia: öregedési elméletek
6. Biogerontológia: kísérletes gerontológia
7. Biogerontológia: öregedés és betegségek
8. Szociális gerontológia
9. Prevenció és öregedés
10. Az öregedés lassításának lehetőségei

II. félév

11. Szociális gerontológia: Gerontopszichológia
12. Geriátria: Időskori elváltozások, betegségek és kezelésük I

13. Geriátria: Időskori elváltozások, betegségek és kezelésük II
14. Geriátria: Időskori elváltozások, betegségek és kezelésük III
15. Geriátria: Időskori elváltozások, betegségek és kezelésük IV
16. Geriátria: Időskori elváltozások, betegségek és kezelésük V
17. Ápolás és betegellátás I
18. Ápolás és betegellátás II
19. Ápolás és betegellátás II
20. Ápolás és betegellátás IV

Kötelező irodalom:

Semsei I. (2008): Gerontológia. DEOEC, EK, jegyzet.

Ajánlott irodalom:

Iván L.(1997): Ne féljünk az öregedéstől! Sub-Rosa Kiadó, Bp.

Az idősorúak egészségi állapotának jellemzői.(2004) KSH, Bp.

Öregedés és társadalmi környezet. (2003) KSH, Bp.

Székács B. (2005): Geriátria – az idősor gyógyászata. Semmelweis Kiadó, Bp.

Imre S. (2007): A klinikai gerontológia alapjai. Medicina Kiadó, Bp.

Kovács M. (2003): Idősor depresszió és szorongás. Springer Tudományos Kiadó, Bp.

Imre S, Fábán G. (2006): Őszülő társadalmak. Egészségügyi. Szociális Munka Könyvtára, Nyíregyháza.

Ajánlott honlapok:

<http://gtkk.de-efk.hu>

www.oregedes.hu

www.geronto.hu

Évközi ellenőrzés: évközi hallgatói kiselőadások tartása, megbeszélése

Az aláírás megszerzésének feltételei: az órák rendszeres látogatása (min. 80%)

A gyakorlati/szemináriumi jegy megszerzésének feltételei: hallgatói kiselőadások elfogadása, értékelése + eredményes ZH

A vizsgára való jelentkezés: A Tanulmányi és Vizsgaszabályzat előírásai szerint.

Vizsgáztatási módszer: Zárthelyi (ZH): Tesztek és esszék

Tantárgy neve: Időspolitika	
A tantárgy angol neve: Elderly policy	
Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék	
Tantárgyfelelős: Dr. Fábián Gergely	
Tantárgy kódja:	EKTT-161-00L
Oktatás típusa:	előadás
Ajánlott félév/szemeszter:	I.
Óraszám levelező tagozaton:	10+0
Kredit:	2
Követelmények:	Kollokvium
Kötelező előtanulmányi rend:	-
Ajánlott tanterv:	Alkalmazott Szociális Gerontológia Szakirányú Továbbképzési szak
Státusza:	Kötelező

A tantárgy oktatója(i): A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

Feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint: A hallgatónak ismernie kell a szociálpolitika alapvető fogalomrendszerét, valamint az időskorúak ellátásáért felelős intézményrendszer felépítését.

Kötelező előtanulmányi rend: Nincs

A tantárgy általános és speciális célja: A hallgató ismerje meg a társadalom öregedésével kapcsolatos demográfiai folyamatokat, valamint az idősekkel kapcsolatos jóléti politikák fő jellemzőit, nemzetközi és hazai tendenciáit.

Elsajátítandó (rész)kompetenciák: Demográfiai folyamatok értelmezésének képessége, társadalompolitikai értékek és időspolitikai folyamatok megismerése, ismeretek szerzése, elvont gondolkodás fejlődése

Aláírás megszerzésének módja: A foglalkozásokon való aktív részvétel.

Kollokviumi jegy megszerzésének módszere: Szóbeli vizsga a megadott irodalmak és az előadások ismereteiből megadott tételsor alapján.

Oktatás típusa: Előadás

A tárgy felvétele: Aktuális meghirdetés szerint

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy témakörével összefüggő szakirodalmak, gyakorlati modellek beépítése a félévi tematikába. A témával összefüggésben megjelenő jogszabályok figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak figyelembe vétele, valamint a témával kapcsolatos nemzetközi tapasztalatok direkt beépítése a szakmai módszerek oktatásába.

Hallgatói visszajelzés, melyet a kurzus végén kérünk a hallgatóktól.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: Kontaktóra terhelés: 10 óra/félév.

Kontaktórán kívüli terhelés:

Levelező tagozaton: szakirodalom olvasás, feldolgozás 20 óra/félév.

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: A tárgy elsajátítását rögzített tematika szerint megtartott előadások segítik.

További módszerek: szakirodalom feldolgozás.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: Patyán László: Időspolitika tendenciái (2004-) Dr. Semsei Imre: Gerontológia (2008)

Dr. Fábián Gergely: Idősek szegénysége (2008)
Dr. Fábián Gergely: Nyíregyháza Város életminősége (2008 – 2010)
Patyán László: Service access in old age (2012)

A tantárgy részletes leírása:

1. Öszülő Társadalmak. Nemzetközi, európai és hazai demográfiai folyamatok jellemzői. Demográfiai jellemzők – az évezred globális kihívása.
2. Az Európai Unió időspolitikája
3. Időspolitika értékei, értékkonfliktusai
4. Biztonság, felelősség, szabadság, autonómia, aktív időskor
5. Szolgáltatásokhoz való hozzáférés kérdései
6. Családpolitika – időspolitika
7. Foglalkoztatás időskorban
8. Hosszú tartamú gondozás gyakorlatai az Európai Unióban
9. Időspolitika hazai kérdései: a nyugdíjrendszerről
10. Időspolitika hazai kérdései: személyes szociális szolgáltatások elérése, hozzáférés, kirekesztődés, minőség,
11. Időspolitika hazai kérdései: a szolgáltatások finanszírozása
12. Idősek kirekesztődése, idősek szegénysége
13. Kormányzati és szakmai stratégiák elemzése

Kötelező irodalom:

- AGE campaign “Towards an age-friendly EU by 2020” and the EU Covenant on Demographic Change through the European Innovation Partnership on Active and Healthy Ageing (AGE Platform Europe)
- A tevékeny időskor és a nemzedékek közötti szolidaritás európai évének Magyarországi Programja
- <http://europa.eu/ey2012/ey2012main.jsp?langId=hu&catId=972>
- Az intézményi ellátásról a közösségi ellátásra való áttérésre vonatkozó közös európai útmutató Brüsszel, Belgium 2012. www.deinstitutionalisationguide.eu
- Az Állami Számvevőszék 0820. sz. jelentése. Jelentés az önkormányzati kórházak és bentlakásos szociális intézmények ápolásra és gondozásra fordított pénzeszközei felhasználásának ellenőrzéséről 2008. július. www.asz.hu/jelentesek
- Czibere Károly – dr. Egervári Ágnes – Pesti Györgyné – Skultéti József – Sümegi Endre: HGCS3 modellkísérlet projektbeszámoló 2011. <http://szocialisklaszter.hu>
- Czibere Károly – Sziklai István – Mester Dániel – Dr. Vörös Gyula – Sidlovics Ferenc – Skultéti József – Beszterczey András (2011): Nemzeti Szociálpolitikai Konceptió 2011 – 2020 Budapest
- Gyarmati Andrea(2011): Nagyszülők és unokák – Az intergenerációs kapcsolatok jellege és változása Kapocs X. évf. 4.sz
- Györi P – Mózer P.: A tékozló koldus a ruháját szagatja (<http://gyoripeter.fw.hu>)
- Kozma Judit: A szociális szolgáltatások modernizációja a szociális munka nézőpontjából Kapocs 2007 különszám.
- Krémer Balázs(2013): Idős? Gondozás? Miről beszélünk? Esély 2013/3. 66-112.
- Patyán László (2010): Szeniorok a munkaerőpiacon in. Magyar Gerontológia 2. évf. 8. sz. 63 – 72. o. ISSN: 2062-3690
- Patyán László (2012): Időskorúak életminősége 2010. in: Életminőség Nyíregyházán 2008 – 2010. (szerk: Fábián – Patyán – Huszti) De EK, Nyíregyháza ISSN 2063-3572 117- 135.o.
- Patyán László(2013): Gondozáspolitikai alulnézetben Esély 2013/4. 98-106.
- Patyán László(2014): Időskorúak közszolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek és szolgáltatáshasználatának jellemzői Esély 2014/2.
- Gizci Johanna (2008): A szubjektív jólét időskorban. in: Aktív Időskor KSH Bp.

- Patyán László (2009): Az időskorúak szociális védelme az Európai Unió szabályozása tükrében in. Dr. Fábíán Gergely – Thomas R. Lawson (szerk): Szociális munka az egészségügyben. DE – EK – University of Louisville, Nyíregyháza 72 – 86.
- Patyán László(2010): Időskorúak és modern családformák in. IV: Nyíregyházi Doktorandusz Konferencia Kiadványa (szerk: Semsei I – Mikóné Márton J.) Kiadja: Debreceni Egyetemi Kiadó University Press Nyíregyháza
- Mózer Péter(2014): Pénzzbeli ellátások és szociális közszolgáltatások szerepe az időskori biztonság megteremtésében Esély 2014/2.sz.
- Semsei Imre (szerk)(2008): Gerontológia DE – EK Nyíregyháza 8 – 35., 322 – 554.
- Nemzeti Idősügyi Stratégia. 81/2009. (X. 2.) OGY határozat

Ajánlott irodalom, honlap:

1. Guillemard, A.M.: Megöregedés és kirekesztetté válás. www.c3.hu
2. Kravalik Zsuzsanna: Az időspolitika gyakorlata az Európai Unióban közösségi és tagállami szinten. In: Idősbarát önkormányzatok. Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium Budapest, 2005. 312-367. o.
3. Patyán László (2010): Időskorúak Nyíregyházán www.de-efk.hu
4. Szalai Júlia (2007) Nincs két ország...? Osiris Bp.
5. Széman Zs.: Az idősek szegényedése. Infó Társadalomtudomány 2001. 54.sz. MTA Bp.

<http://www.euro.centre.org/procare/>, www.nyugdij.lap.hu

<http://www.age-platform.org/>; <http://www.cpa.org.uk/ageinfo>; www.szmi.hu

Számonkérés módja: Szóbeli vizsga (kollokvium)

Tantárgy neve: Szociális munka módszerei I-II.		
A tantárgy angol neve: Methodology of social work I-II.		
Tanszék neve: Szociális munka Tanszék		
Tantárgyfelelős oktató: Dr. Horváth László		
Ajánlott félév:	I.	II.
Tantárgy kódja:	EKTT-162-01L	EKTT-162-02L
Oktatás típusa:	előadás	előadás
Óraszám:	20+0	0+20
Kredit:	4	4
Követelmények:	kollokvium	gyakjegy
Kötelező előtanulmányi rend:	nincs	EKTT-162-01L
Ajánlott tanterv:	Alkalmazott Szociális Gerontológia Szakirányú Továbbképzési szak	
Státusza:	Kötelező	Kötelező

A tantárgy oktatója(i): A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

Feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint: A hallgatónak ismernie kell az időskorral járó jellemzőket, valamint az időskorúak ellátásáért felelős intézményrendszer felépítését. Ezeket a hallgatók az idősokkal kapcsolatos munka, vagy élettapasztalatból merítik.

Kötelező előtanulmányi rend: Szociális munka módszerei II előtanulmánya a Szociális munka módszerei I.

A tantárgy általános és speciális célja: A hallgató ismerje meg aszociális munka alapvető értékeit, ismereteit, beavatkozási módszereit, etikai elveit, és tudja ezeket az időskorúakkal kapcsolatos munkája során speciálisan alkalmazni.

Elsajátítandó (rész) kompetenciák: Az időskorral járó változások rendszerben történő értelmezése, adekvát szakmai beavatkozási módok kiválasztása és alkalmazása.

Aláírás megszerzésének módja: A foglalkozásokon való aktív részvétel.

Kollokviumi jegy megszerzésének módszere: Szóbeli vizsga a megadott irodalmak és az előadások ismereteiből megadott tételsor alapján.

A tárgy felvétele: Aktuális meghirdetés szerint

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy témakörével összefüggő szakirodalmak, gyakorlati modellek beépítése a félévi tematikába. A témával összefüggésben megjelenő jogszabályok figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak figyelembe vétele, valamint a témával kapcsolatos nemzetközi tapasztalatok direkt beépítése a szakmai módszerek oktatásába.

Hallgatói visszajelzés, melyet a kurzus végén kérünk a hallgatóktól.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: Kontaktóra terhelés: 20 óra/félév.

Kontaktórán kívüli terhelés:

Levelező tagozaton: szakirodalom olvasás, feldolgozás 20 óra/félév.

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: A tárgy elsajátítását rögzített tematika szerint megtartott előadások segítik.

További módszerek: szakirodalom feldolgozás.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás:

Dr. Semsei Imre: Gerontológia (2008)

Dr. Fábián Gergely: Nyíregyháza város életminősége panelvizsgálat (2008)

A tantárgy részletes leírása:

1. A szociális munka professzió bemutatása (a szakmai születése, ismeretei, értékei, módszerei, irányzatai) – szintrehozó modul (2 óra)
2. A szociális munka szakma szerepe az időskorúak segítésében (keretek, feltételek, prioritások, intézmények)
3. Intézmény vagy otthon (institucionalizáció hatásai az idős emberre, az otthonközeli ellátások jellemzői)
4. Az időskor problémametszetei
5. Szociális gondozás és szociális munka (professziók és határok)
6. Szakmai etika, speciális etikai tartamú döntések az időskorúakkal végzett segítő munkában
7. Több szempontú felmérés módszerei, sajátosságai
8. Többgenerációs család segítése, támogató módszerek
9. Szociális csoportmunka módszerei az időskorúak segítésében
10. Aktív időskor - közösségi munka – önkéntes segítő tevékenységek
11. Idősek marginalizálódó csoportjai, idősek kirekesztődése, szegénysége – szociális programok
12. Időskori abúzusok, megelőzés, kezelés módszerei
13. Szociális szolgáltatásokat igénybevevők jogvédelme

Kötelező irodalom:

1. A Szociális Munka Etikai Kódexe Kiadja: Szociális Szakmai Szövetség Bp.
2. Hepworth, Dean H. – Larsen, Jo Ann: A sokszempontú felmérés. In: A szociális munka elmélete és gyakorlata. 2. kötet. Szerk. Tánczos Éva. Semmelweis Kiadó, Budapest, 1994. 66–97., 98–128. o.
3. A szociális munka sajátosságai az idősek ellátásában. Segédanyag a szociális szakvizsgálóhoz NSZFI 2007. (106-120.)
4. Dögei Ilona – Kostyál L. Árpád – Udvari Andrea (2011): Idősellátás és gondozási szükséglet vizsgálat néhány európai országban I – II Kapocs 10. 1. és 10. 3. sz.
5. Gyarmati Andrea(2012): Demens betegek ellátásának körülményei, módszerei Kapocs XI. évf. 1.sz
6. Gyarmati Andrea(2011): Nagyszülők és unokák – Az intergenerációs kapcsolatok jellege és változása Kapocs X. évf. 4.sz.
7. Gyurkó Szilvia: Idősbántalmazás a családon belül. In. A családsegítés elmélete és gyakorlata szerk: Feuer Mária, Akadémiai Kiadó Bp. 2008.
8. Dr. Kozma Judit - Dögei Ilona – Kostyál L. Árpád – Udvari Andrea – Vajda Norbert: A gondozási szükségletvizsgálat bevezetésének előzményei és hatásai (2009): Kapocs VIII. 4.sz.
9. Loewenberg, Frank – Dolgoff, Ralph: Etikai választások a segítő foglalkozásokban. In: A szociális munka elmélete és gyakorlata. 1. kötet. Szerk. Hegyesi Gábor – Talyigás Katalin. Semmelweis Kiadó, Budapest, 1994. 181–191. o.
10. Sáhó – Lukács: A család szerepe az egyén életében és öregedésében. In. Időskorúak. Szociális Segítő Bp. 1994. 84-92.o.
11. Dr. Semsei Imre(szerk): Gerontológia Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Nyíregyháza, 2008.
12. Szabó Lajos: Szociális esetmunka. Wesley János Lelkészképző Főiskola, Budapest 2000.
13. Szabó Lajos: Krízisintervenció a szociális esetmunkában. A krízisintervenció alapelvei. In: A szociális munka elmélete és gyakorlata. 2. kötet. Szerk. Tánczos Éva. Semmelweis Kiadó, Budapest, 1994. 48–65. o.
14. Szabó Lajos(2014): A professzionális és informális segítőik szerepe az idősek otthoni ellátásában Esély 2014/2
15. What can the European Union do to protect dignity in old age and prevent elder abuse? European Commission, 2008. Brussels

16. Udvari Kerstin: A környezettanulmány, avagy a magánszféra sérthetlenségének dilemmái
Esély 2008/3.
17. Urbanics K.: A család és az átmeneti intézmények szerepe a mentálisan hanyatlott idősök gondozásában. Tariska P (szerk.): Kortünet, vagy kórtünet? Mentális zavarok az időskorban, Medicina, Budapest, 438-461, 2002.

Ajánlott honlap:

www.3sz.hu;

<http://odin.de-efk.hu/content/blogcategory/91/272/>;

[http://odin.de-efk.hu/content/view/1516/277/](http://odin.de-efk.hu/content/view/1516/277/;);

http://www.fszek.hu/szociologia/szszda/tema_idos9899.html

Számonkérés módja: I. félévben szóbeli vizsga (kollokvium)

A gyakorlati/szemináriumi jegy megszerzésének feltételei a II. félévben: érvényes aláírás, a szemináriumi dolgozat elfogadása.

A tantárgy neve: Terepgyakorlat I-II.		
A tantárgy angol neve: Field practise I-II.		
Tanszék neve: Szociális munka Tanszék		
Tantárgyfelelős neve: Dr. Szoboszlai Katalin főiskolai docens PhD		
Ajánlott félév	I.	II.
Tantárgyi kód levelező	EKTT-163-01L	EKTT-163-02L
Levelező tagozat félévi óraszám	0+40	0+40
Kredit	4	4
Vizsgakövetelmény	Gyakorlati jegy	Gyakorlati jegy
Kötelező előtanulmányi rend /kód/	-	-

Az ajánlott tantervben mely /alap-/ szakok szerepeltek?

Alkalmazott szociális gerontológia szakirányú továbbképzési szak

A tantárgy meghirdetési gyakorisága: Mintatanterv szerint

Az oktatás nyelve: magyar

A tantárgy órarendi beosztása: Aktuális órarendi meghirdetés szerint tömbösítve.

A tantárgy státusza: Kötelező, szakmai törzsanyag

Oktató/-k/: A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

A tantárgy általános és speciális céljai: A hallgató szerezzon jártasságot az idősokkal foglalkozó ellátórendszer működésben, valamint a szakmai feladatok elvégzésében.

Oktatás típusa: terepgyakorlat, szeminárium

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy minőségbiztosítási módszere az oktató felkészülése, a tereptanárok felkészítése, a tárggyal kapcsolatos ismeretanyagok feldolgozása, a visszajelzések alapján a tantárgy aktualizálása. A témával összefüggésben megjelenő jogszabályok figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak és visszajelzéseinek figyelembe vétele.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: TDK, szakdolgozat

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: 40+60 %

Tanulmányi segédanyagok, az oktatás segítése: szemináriumhoz fénymásolt segédanyag, Internetes oldalak ajánlása, tömbösített időrend, szakirodalom-feldolgozás, terepmunka előkészítése, terepnapló készítése.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: Idősek helyzete Magyarországon

A tantárgy részletes leírása:

A hallgató feladatai a terepgyakorlaton:

1. Alkalmazott munkamódszerek gyakorlása az idősellátásban

A gyakornok megismeri és követi a terepgyakorlati hely szakmai munkamódszereit, eljárásait. Megfigyelő munkát végez, illetve bekapcsolódik részfeladatok elvégzésébe.

A feladatokat, valamint munkáját a terepgyakorlati naplóban rögzíti, elemzi, összeveti saját tapasztalataival, irodalmi, elméleti ismereteivel.

2. Életút interjú készítése egy időskorúval, elemző dolgozat

Mélyinterjú módszerrel egy idős ember életének megismerése, elemzése. Témakörök: gyermekkor, iskolák, munka, karrier, család, időskor megélése, problémák, stb.

Életpálya elemzése az időskor dimenziójában az öregedés rendszerszemléletű elméletei alapján. Az interjút rögzíteni kell, majd elemzést készíteni belőle.

Elemzés lehetséges szempontjai:

- alkalmazkodás, megváltozott kompetenciák megélése időskorban
- veszteség, gyász megélése időskorban
- intézmény/szolgáltatás és az időskorú viszonya
- gondozási szükségletek és az idős szükségleteinek viszonya (szükségletek elismerése, szükségletek kielégítése)

Ha az időskorú akadályozottsága esetén (mentális, egészségügyi okok) az interjú nem javasolt, akkor a rendelkezésre álló dokumentációk és az esettel kapcsolatos információk képezik a dolgozat alapját.

3. Elemző dolgozat készítése, melynek témája:

„Szakmai eljárások az időskorúak segítésében”

A dolgozat témáját a félévi kurzusok tartalmához kell igazítani, pl.:

- szükséglet felmérés és szolgáltatástervezés szakmai feladatai az intézményben
- gondozási szükséglet vizsgálata, és tapasztalatai szakmai szemmel
- igénybevételi eljárás gyakorlata klienscentrikus megközelítésben
- szociális munka időskorúakkal (munkamódszerek az intézmény gyakorlatában)
- gyászfeldolgozás gyakorlata időskorban
- krízisek felismerése és kezelése az intézmény gyakorlatában
- önkéntes segítők az idősgondozásban
- közösségi munka módszerei
- szocioterápiás technikák gyakorlata
- demens idősök gondozása
- időskori foglalkoztatás jellemzői

A hallgatók egyéni gyakorlatot teljesítenek egy időseket ellátó szociális vagy egészségügyi intézményben. A terepgyakorlat 32 óra összefüggő gyakorlat.

A terepgyakorlatot feldolgozó szeminárium követi 8 órában, ahol a hallgatók megfogalmazzák reflexióikat és tapasztalataikat a terepgyakorlatról. A szemináriumon kerül sor a dolgozatok bemutatására és a gyakorlati jegy megszerzésére is.

Ajánlott irodalom:

- Bagdi Emőke (2000): Fejlődéslélektan az életfolyamaton át. In: Pszichoterápia, 2000. augusztus
- Habcsek László-Pákozdi Ildikó(2004): Az előregedő társadalom szociális kihívásai. Esély, 2004. 3.sz. (87-120 old.)
- Hárdi I. (2002): Az időskor lelki egészségvédelme In: Kortünet vagy kórtünet, Medicina kiadó, Budapest
- Hegedűs Katalin (2000): Az emberhez méltó halál - Hospice. Osiris Kiadó, Bp.
- Ross, K. E. (1992): A halál és a hozzá vezető út. Gondolat Kiadó, Bp.
- Fricz Rieman (1987): Az öregedés művészete. Háttér Kiadó, Bp.
- Polcz Aleine (2000): Gyászban lenni Pont Kiadó, Bp.
- Egészségügyi Minisztérium Szakmai protokoll. A demencia kórismézése, kezelése és gondozása. Letöltési hely: www.eum.hu/pszi-demencia-ie-pdf
- Szociális menedzser folyóirat tárgyhoz kapcsolódó cikkei.

Jogsabályok:

1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

1/2000. SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

Ajánlott honlapok:

www.geronto.hu, www.hospice.lap.hu , www.medinfo.hu

Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás feltétele a terepgyakorlaton való aktív részvétel, a terepnapló elkészítése.

A gyakorlati jegy megszerzésének feltételei: A dolgozatokra és a dolgozatok megvédésre kapott jegy átlagából alakul ki a gyakorlati jegy. Amennyiben nem sikerül az első alkalommal teljesíteni, B, illetve C számonkérésre (szóbeli számonkérés két oktató jelenlétében) van lehetőség.

A vizsgára bocsátás feltételei: Nincs vizsga.

Tantárgy neve: Szükségletfelmérés és szolgáltatástervezés	
A tantárgy angol neve: Surveying of necessity and service planning	
Tanszék neve: Szociális munka Tanszék	
Tantárgyfelelős oktató: Patyán László	
Tantárgy kódja:	EKTT-164-00L
Oktatás típusa:	előadás
Ajánlott félév/szemeszter:	I.
Óraszám levelező tagozaton:	10 óra
Kredit:	2
Követelmények:	gyakorlati jegy
Kötelező előtanulmányi rend:	-
Ajánlott tanterv:	Alkalmazott Szociális Gerontológia Szakirányú Továbbképzési szak
Státusza:	Kötelezően választható

A tantárgy oktatója(i): A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

Feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint: A hallgatónak ismernie kell az időskorral járó jellemzőket, valamint az időskorúak ellátásáért felelős intézményrendszer felépítését, működését, szabályozásának jellemzőit. Ezeket a hallgatók az idősekkel kapcsolatos munka, vagy élettapasztalatból merítik.

Kötelező előtanulmányi rend: Nincs

A tantárgy általános és speciális célja: A hallgató ismerje meg az emberi szükségletek értelmezési rendszereit és kereteit, az időskorúak speciális szükségleteit, a szükségletek vizsgálatának és mérésének módszereit. Legyen képes az elérhető szolgáltatásokat a szükségletek tükrében értelmezni.

Elsajátítandó (rész)kompetenciák: Az időskorral járó változások rendszerben történő értelmezése, adekvát szakmai beavatkozási módok kiválasztása és alkalmazása. Sztenderd szükségletmérési módszerek alkalmazásának képessége. Szolgáltatási rendszer értelmezésének képessége a helyi, illetve közösségi szükségletek tükrében.

Aláírás megszerzésének módja: A foglalkozásokon való aktív részvétel.

Gyakorlati jegy megszerzésének módszere: A tárgy tematikájához illeszkedő félévzáró dolgozat elkészítése.

A tárgy felvétele: Aktuális meghirdetés szerint

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy témakörével összefüggő szakirodalmak, gyakorlati modellek beépítése a félévi tematikába. A témával összefüggésben megjelenő jogszabályok figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak figyelembe vétele, valamint a témával kapcsolatos nemzetközi tapasztalatok direkt beépítése a szakmai módszerek oktatásába.

Hallgatói visszajelzés, melyet a kurzus végén kérünk a hallgatóktól.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: Kontaktóra terhelés: 10 óra/félév.

Kontaktórán kívüli terhelés:

Levelező tagozaton: szakirodalom olvasás, feldolgozás 20 óra/félév.

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: A tárgy elsajátítását rögzített tematika szerint megtartott előadások segítik. További módszerek: szakirodalom feldolgozás, önálló kutató – elemző munka.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás:

Dr. Semsei Imre: Gerontológia (2008)

Dr. Fábíán Gergely: Nyíregyháza város életminősége panelvizsgálat (2008)

Patyán László: Időskorúak Nyíregyházán 2010.

A tantárgy részletes leírása:

1. Emberi szükségletek rendszerszemlélete
2. Szükségletek értelmezési keretei
3. Szükségletvizsgálati módszerek a gyakorlatban
4. GSZV sajátosságai
5. Szolgáltatástervezés a szükségletek és erőforrások tükrében
6. Idősügyi programok, stratégiák elemzése
7. Szociális szolgáltatások igénybevételi eljárásának rendje
8. A térítési díjak rendszere
9. A szociális szolgáltatások finanszírozásának rendszere
10. Elektronikus adatszolgáltatások
11. Szociális szolgáltatások ellenőrzésének rendszere

Kötelező irodalom:

- Dobossy Imre – Molnár Edit – S. Virágh Erzsébet: Öregedés és társadalmi környezet /Műhelytanulmányok/ Központi Statisztikai Hivatal Népeségstudományi Kutatóintézet 2003.
- Dögei Ilona – Kostyál L. Árpád – Udvari Andrea (2011): Idősellátás és gondozási szükséglet vizsgálat néhány európai országban I – II Kapocs 10. 1. és 10. 3. sz.
- Hegyesi Gábor: Bevezetés a helyi szükségletek és források megismerésének módszertanába. Segédanyag a szociális programok megalapozásához. Népjóléti Minisztérium Bp. 1994.
- A Gondozási Szükséglet Vizsgálattal foglalkozó rendelet hatásának vizsgálata, különös tekintettel a házi segítségnyújtás és az idősotthoni ellátás működési területén bekövetkező változásokra Szociális Innováció Alapítvány www.szia.org
- Giczi Johanna: A szubjektív jóllét időskorban Aktív időskor, Bp.2008.
- Dr. Kozma Judit - Dögei Ilona – Kostyál L. Árpád – Udvari Andrea – Vajda Norbert: A gondozási szükségletvizsgálat bevezetésének előzményei és hatásai (2009): Kapocs VIII. 4.sz.
- Patyán László: Szükségletfelmérés és szolgáltatástervezés közösségi módszerei (elektronikus tananyag, Kiadja: DE EK 2011)
- Szabó Lajos: Szociális készség szint felmérés mentálisan hanyatló idősök vizsgálatában. Fővárosi Önkormányzat Idősök Otthona Módszertani Osztály, Budapest, 2003.
- Szalai József (szerk): Segédlet a települési önkormányzatok számára a szolgáltatástervezési koncepció elkészítéséhez http://szocialisportal.hu/c/document_library
- 1993. évi III tv.
- 1/2000 (I.7.) SzCsM rendelet
- 321/2009. (XII. 29.) Korm. rendelet
- 29/1993. (II. 17.) Korm. rendelet
- 9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet

Számonkérés módja: Gyakorlati jegy

Helyi önkormányzat szolgáltatástervezési koncepciójának, idősügyi, vagy helyi esélyegyenlőségi programjának elemzése az időskorúak helyzetének, szükségleteinek elemzése a programokban.

Tantárgy neve: Mentális zavarok időskorban	
A tantárgy angol neve: Mental disorder in elderly age	
Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék	
Tantárgyfelelős oktató: Dr. Semsei Imre	
Tantárgy kódja:	EKTT-165-00L
Oktatás típusa:	előadás
Ajánlott félév/szemeszter:	I.
Óraszám levelező tagozaton:	10 óra
Kredit:	2
Követelmények:	kollokvium
Kötelező előtanulmányi rend:	-
Ajánlott tanterv:	Alkalmazott Szociális Gerontológia Szakirányú Továbbképzési szak
Státusza:	Kötelezően

A tantárgy oktatója(i): A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

Feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint: A hallgatónak ismernie kell az időskorral járó alapvető jellemzőket, az öregedés általános testi és mentális egészségre gyakorolt hatását. Ezeket a hallgatók az idősokkal kapcsolatos munka, vagy élettapasztalatból merítik.

Kötelező előtanulmányi rend (tantárgykódok, max. 3): Nincsen

A tantárgy általános és speciális célja: A hallgató ismerje meg az időskorúak mentális egészségének jellemzőit, az időskorban előforduló mentális betegségek tüneteit, az állapotfelmérés speciális módszereit, valamint a szociálgerontológus feladatait a mentális problémákkal küzdő időskorúak körében.

Elsajátítandó (rész)kompetenciák: Az időskorral járó változások rendszerben történő értelmezése, adekvát szakmai beavatkozási módok kiválasztása és alkalmazása. Mentális zavarok felismerése és adekvát segítségnyújtás kezdeményezése. Mentális zavarokkal küzdő időskorúak támogatása, családjuk és a gondozást végzők segítése. Szakorvos utasításai szerint a beteg támogatása, gondozása, ápolása. Mentális betegséggel élő idősök számára speciális szolgáltatások szervezése, illetve a hozzáférés elősegítése.

Aláírás megszerzésének módja: A foglalkozásokon való aktív részvétel.

Vizsgajegy megszerzésének módszere: Szóbeli vizsga formájában.

A tárgy felvétele: Aktuális meghirdetés szerint

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy témakörével összefüggő szakirodalmak, gyakorlati modellek beépítése a félévi tematikába. A témával összefüggésben megjelenő jogszabályok figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak figyelembe vétele, valamint a témával kapcsolatos nemzetközi tapasztalatok direkt beépítése a szakmai módszerek oktatásába.

Hallgatói visszajelzés, melyet a kurzus végén kérünk a hallgatóktól.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: Kontaktóra terhelés: 10 óra/félév.

Kontaktórán kívüli terhelés:

Levelező tagozaton: szakirodalom olvasás, feldolgozás 20 óra/félév.

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: A tárgy elsajátítását rögzített tematika szerint megtartott előadások segítik.

További módszerek: szakirodalom feldolgozás, esetismertetés, önálló kutató – elemző munka.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: Dr. Semsei Imre: Gerontológia (2008)

A tantárgy részletes leírása:

1. Az öregedéssel járó testi és lelki változások.
2. Az öregedés biopszichológiája.
3. Az idős ember pszichiátriai vizsgálata.
4. Az anamnézis felvétel speciális szempontjai.
5. A mentális státusz vizsgálata
6. Időskor leggyakoribb neuropszichiátriai tünetei
7. A demencia tünet együttes fogalma, okai, felismerése.
8. Alzheimer kór tünetei, szakaszai és kezelési lehetőségei.
9. Egyéb demenciák és a demenciák differenciál diagnózisa.
10. Időskori depressziók előfordulása, tünettana, formái és kezelési lehetőségei.
11. Az öngyilkosság veszélye időskorban.
12. Szomatiform zavarok időskorban.
13. Időskori szorongásos problémák.
14. Időskorban előforduló delírium szindróma, okai, felismerése.
15. Gyógyszerelés problémái időskorban.

Kötelező irodalom:

1. Füredi-Németh-Tariska (szerk): A pszichiátria magyar kézikönyve. Medicina, 2003.
2. Dr. Iván László: Ne féljünk az öregedéstől, SubRosa Kiadó Bp. 1997.
3. Dr. Günter Kraemer (1999) Az Alzheimer-kóros betegek gondozása-gyakorlati tanácsok. Medicina, Budapest
4. Keglevichné dr. Urbanics Kinga (2007): A demens betegek szociális ellátásának kihívásai geriáter szemmel. Fővárosi Önkormányzat Idősek Otthona Módszertani Osztály, Budapest
5. Keglevichné dr. Urbanics Kinga (2008): A szellemi hanyatlás időben történő felismerése. Memória Alapítvány, Budapest
6. Kovács Ferenc (1986): Egészséges élet – derűs öregség, Medicina Budapest
7. Tariska Péter (2002) Kortünet vagy kórtünet? Mentális zavarok az időskorban . Medicina Könyvkiadó Rt. Budapest. 362-404

Számonkérés módja: Kollokvium

Tantárgy neve: Szocioterápia módszerei	
A tantárgy angol neve: Methodology of socio-therapy	
Tanszék neve: Szociális munka Tanszék	
Tantárgy kódja:	EKTT-166-00L
Oktatás típusa:	előadás, gyakorlat
Ajánlott félév/szemeszter:	I.
Levelező tagozaton:	10 óra előadás
Kredit:	2
Követelmények:	gyakorlati jegy
Kötelező előtanulmányi rend:	Nincs
Ajánlott tanterv:	Alkalmazott szociális gerontológia szakirányú továbbképzési szak
Státusza:	Kötelező
Tantárgyfelelős oktató:	Horváth Varga Zsuzsanna gyógypedagógus-pszichopedagógus

A tantárgy oktatója(i): A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

Feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint: az időskorra jellemző személyiségváltozások, a geriátria alapismérvai, minimális ismeret a humán tevékenységre épülő szocioterápiás eljárásokról

Kötelező előtanulmányi rend: -

A tantárgy általános és speciális célja: A hallgató ismerje meg a szocioterápia céljait, küldetését, valamint az alkalmazott szocioterápiás módszerek alkalmazásának lehetőségeit az időskorúak gondozása során.

Elsajátítandó (rész) kompetenciák: Szocioterápiás módszerek személyre szabott alkalmazása, amelyek elősegítik a személyiség kibontakozását, differenciálódását, társas viszonyainak dinamizálását.

Gyakorlati jegy megszerzésének módszere: A szocioterápiás módszerek közül egy terápiás terv elkészítése írásos formában. a dolgozat elkészíthető csoportmunkában is.

Oktatás típusa: Előadás, Szemináriumi gyakorlatok, csoportmunka

A tárgy felvétele: Aktuális meghirdetés szerint.

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy témakörével összefüggő szakirodalmak, gyakorlati modellek beépítése a félévi tematikába. A témával összefüggésben megjelenő jogszabályok figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak figyelembe vétele, valamint a témával kapcsolatos nemzetközi tapasztalatok direkt beépítése a szakmai módszerek oktatásába.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: Kontaktóra terhelés: levelező tagozaton 10 óra/félév.

Kontaktórán kívüli terhelés: 10 óra/félév

Levelező tagozaton: szakirodalom olvasás, feldolgozás, terápiás terv készítése

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: A tárgy elsajátítását rögzített tematika szerint megtartott előadások segítik.

További módszerek: fotóanyagok, videofilmek bemutatása, sajátélményű csoport

A tantárgy részletes leírása:

- 1 - 2. Szocioterápia története: szocioterápia a régi időkben, középkori szocioterápiás próbálkozások, mi történt az újkorban, XX. Század szocioterápiái.
3. A szocioterápia, mint az önkifejezés eszköze és a szociális kompetenciák fejlesztésének eszköze.
- 4 - 5. A szocioterápiák alkalmazási területei: rekreációs terápiák, foglalkoztató terápiák, munkaterápia, környezeti terápiák.
6. A szocioterápiás csoportokról
7. Szocioterápia és rehabilitáció.
- 8 - 10. Gyakorlati foglalkozások

Irodalom:

1. Huszár Ilona-Kullmann Lajos-Tringer László: A rehabilitáció gyakorlata Medicina könyvkiadó Rt. Bp.2000. /szocioterápiás módszerek 294. o./
2. Dr..Pető Zoltán: Vázlatok a pszichiátriai rehabilitáció gyakorlatából. Szeged 2003.
3. Linderbergerné Kardos Erzsébet: Zeneterápia Szöveggyűjtemény. Kulcs muzsikához kiadó, Pécs, 2005.
4. Imre Sándor-Fábián Gergely: Őszülő társadalmak, Nyíregyháza, 2006./Horváth Varga Zsuzsanna: Fejlődés vagy hanyatlás? Kreatív tevékenységek az idősök foglalkoztatásában /

Tantárgy neve: Mentálisan hanyatló idősök gondozása	
A tantárgy angol neve: Caring of mentally declining elderly people	
Tanszék neve: Szociális munka Tanszék	
Tantárgy kódja:	EKTT-167-00L
Oktatás típusa:	szemináriumi gyakorlat
Óraszám levelező tagozaton:	10 óra
Kredit:	2
Követelmények:	gyakorlati jegy
Kötelező előtanulmányi rend:	EKTT-165-00L
Ajánlott tanterv:	Alkalmazott szociális gerontológia
Státusza:	kötelező
Tantárgyfelelős oktató:	Dr. Semsei Imre

A tantárgy oktatója(i): A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

Feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint: A hallgatónak ismernie kell a társadalom demográfiai mutatóit, az öregedés okait és következményeit, az időskori mentális zavarok okait, a jellegzetes kórképeket.

A tantárgy általános és speciális célja: A hallgató ismerje meg a mentális hanyatlásban szenvedő betegek gondozási lehetőségeit, valamint gyakorlati módszereit, különös tekintettel a gondozás szociális/egészségügyi intézményi gyakorlatára. Legyen képes felismerni a betegség pszichoszociális kezelésének lehetőségeit, valamint tudja azt az aktuális intézményi viszonyok között vizsgálni.

A kurzus során a hallgató:

- megismeri a mentális hanyatlás kezelésének szakmai protokollját;
- képessé válik felismerni az „ápolási útvonal” formáját,
- alkalmas lesz a családon és a szakmán belüli emberi kompetenciák felismerésére; orvosi, szociális és pénzügyi források mobilizálására.
- jártasságot szerez a mentálisan hanyatló időskorúak korszerű szociális- és egészségügyi ellátásának módszereiben.

Elsajátítandó (rész)kompetenciák:

- dependencia szükségletek felmérésének módszerei elsajátítása;
- elemző készség a családi és szakmai környezet vizsgálatára, tényezőinek számbavételére
- szituáció-típusok feldolgozása módszereinek megismerése

Aláírás megszerzésének módja: gyakorlati dolgozat leadása. Az aláírás megtagadása esetén a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat szabályai az irányadóak.

Gyakorlati jegy megszerzésének módszere: Záródolgozat készítése a megadott témákban:

1. Foglalkoztatási terv készítése középsúlyos demens beteg számára.
2. Innovatív projekt a mentálisan hanyatló időskorúak gondozására – célok, alapelvek és várt eredmények bemutatásával.
3. Személyközpontú gondozás lehetőségei ápoló-gondozó otthonon belül.
4. Mentálisan hanyatló idős betegek ápolásának lehetőségei fekvőbeteg gyógyintézetben.
5. Egy mentális hanyatlásban szenvedő idős személy eddigi élettörténetének felderítése.
6. Gondozási terv készítése középsúlyos demenciában szenvedő beteg számára.

A tárgy felvétele: Aktuális meghirdetés szerint az előtanulmány teljesítése esetén.

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy témakörével összefüggő szakirodalmak, gyakorlati modellek beépítése a félévi tematikába. A témával összefüggésben megjelenő jogszabályok figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak figyelembe vétele,

valamint a témával kapcsolatos nemzetközi tapasztalatok direkt beépítése a szakmai módszerek oktatásába.

Hallgatói visszajelzés, melyet a kurzus végén kérünk a hallgatóktól.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: Kontaktóra terhelés: 10 óra/ II. félév.

Kontaktórán kívüli terhelés:

Levelező tagozaton: szakirodalom olvasás, feldolgozás, adatgyűjtő munka, dolgozat készítése.

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: A tárgy elsajátítását rögzített tematika szerint megtartott előadások segítik.

A tantárgy részletes leírása:

I. A mentális hanyatlás megközelítése, alapismeretek: az időszerűak egészségi állapotának jellemzői, mentális zavarok, speciális gondozási igények időskorban

II. A mentális hanyatlásban szenvedő személyek ellátásának problematikája: a dependencia fogalma, a beteg szükségletei és az arra adott válaszok tanulmányozása; a betegek ellátási rendszerének: egészségügyi, szociális, kulturális rendszerek általános szervezésének megértése, megismerése; a beteg ellátása a diagnózis felállításától a beteg haláláig.

III. A beteg élete, életminősége saját otthonában: a diagnózishoz való hozzájutás lehetőségei, módjai, a jó gyakorlatra vonatkozó normák, ajánlati rendszerek; a betegek egészségügyi- és szociális ellátásokra való jogosultsága; lehetőségek, a saját otthonában való gondozásra; értékelési eszközök megismerése: „ki mit tesz” a beteg személyért.

IV. Az Alzheimer- betegség képzete, visszatükröződése a társadalomban: ezzel a kérdéssel kapcsolatosan tapasztalt megnyilvánulások értékelése.

V. Átmenet a saját otthonból az intézménybe: az idevezető okok feltárása: veszélyeztető viselkedés, a biztonság hiánya, előrehaladott dependencia; a döntés jogosultsága: részt vesz-e a beteg a döntés meghozatalában; az intézmény megválasztásának szempontjai;

VI. A beteg élete az intézményben: a szakmai szektor intézménytípusai; az intézményekben ellátott populáció; az intézmény küldetése, a felvétel kritériumai.

VII. Az élet tere – az ápolás-gondozás helyszíne: a betegek személyes és társas élete az intézményben; az együttélés típusai, azok pozitív és negatív vonásai; az emberi kapcsolatokban jelentkező feszültségek és nehézségek a beteg környezetében, ezek elhárításának technikái.

VIII. A biztonság és a szabadság összefüggése: az egyensúly megtalálása a beteg személyes szabadságához való jogának tiszteletben tartása és biztonságának kényszerítő szempontjai között; a beteg érdekében nyújtott ápolási-gondozási tevékenységek pozitív/negatív konnotációi;

IX. Személyközpontú gondozás lehetőségei a mentálisan hanyatló idősök gondozásában: az alkalmazható technikák, alapelvek.

X. Protokoll a demenciában szenvedő betegek gondozására: nem gyógyszeres kezelés; a megfelelő egészségügyi ellátás szintje; általános intézkedések; speciális ápolási teendők; a nem-kognitív tünetek kezelése; rehabilitáció; gondozás; megelőzés; foglalkoztatás módszerei.

XI. A gondozásban közreműködő munkacsoport összetétele, működése: a munkacsoport tagjainak kompetenciája, képzettsége, szakmai felkészültsége és a szükségletek megfelelésének összefüggései; a munkacsoport irányítására vonatkozó kérdések; krízis-periódusok, avagy a segítő, ápolást végző személyek pihenési szükséglete: szituáció-típusok feldolgozása

A félév végi dolgozat elkészítésének szempontjai: Az előadó által javasolt témák közül egy feldolgozása egyéneként.

A dolgozatot a TVSZ szerint a szorgalmi időszak utolsó hetének elő napjáig (hétfő) kell leadni.

A dolgozatot Times New Roman betűtípussal, 12-es betűmérettel, 1,5-es sortávval kell elkészíteni. Terjedelme haladja meg a 5 gépelt oldalt.

A dolgozat elkészítéséhez szempontrendszert, valamint a készítés folyamatában konzultációs lehetőséget a tárgy oktatója biztosít.

Kötelező irodalmak:

1.Dr. Semsei Imre (2008): Gerontológia.Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Nyíregyháza 390-400

2. Imre Sándor-Fábián Gergely (2006): Őszülő társadalmak. Debreceni Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Nyíregyháza 129-159
- Dr. Szabó Lajos (2004): Foglalkozások vezetése mentálisan hanyatló idősök számára. Fővárosi Önkormányzat Idősök Otthona Módszertani Osztály, Budapest
2. Harry Cayton, dr. Nori Graham, Dr. James Warner (2006): Alzheimer-kór és a demencia egyéb fajtái. SpringMed Kiadó, Budapest
3. Iván László (1997): Ne féljünk az öregedéstől! SubRosa Kiadó Budapest,
4. Keglevichné dr. Urbanics Kinga (2003): Hogyan alakíthatjuk át a beteg otthoni környezetét? Memória Alapítvány, Budapest
5. Keglevichné dr. Urbanics Kinga (2003): A beteg önellátó képessége. Memória Alapítvány, Budapest

Ajánlott irodalom:

1. Beauvoir, Simon de (1972): Az öregség, Európa Könyvkiadó, Budapest,
2. Cseh-Szombati László (1980): Az öregek életmódja Ln.: Tanulmányok az életmódról, Gondolat Könyvkiadó, Budapest,
3. Dr. Günter Kraemer (1999) Az Alzheimer-kóros betegek gondozása-gyakorlati tanácsok. Medicina, Budapest
4. Fritz Reimann (1996): Az öregedés művészete. Háttér Kiadó Budapest
5. Frolkisz, V.V. (1980): Az öregedés és az életkor, Gondolat Könyvkiadó, Budapest
6. Keglevichné dr. Urbanics Kinga (2007): A demens betegek szociális ellátásának kihívásai geriáter szemmel. Fővárosi Önkormányzat Idősök Otthona Módszertani Osztály, Budapest
7. Keglevichné dr. Urbanics Kinga (2008): A szellemi hanyatlás időben történő felismerése. Memória Alapítvány, Budapest
8. Kovács Ferenc (1986): Egészséges élet – derűs öregség, Medicina Budapest
9. Tariska Péter (1998): A demencia mai szemlélete. Animula Budapest
10. Tariska Péter (2002) Kortünet vagy kórtünet? Mentális zavarok az időskorban . Medicina Könyvkiadó Rt. Budapest. 362-404
11. Clare, L.: Woods, R.T., Moniz Cook, E.D., Orell, M. és Spector, A.: Cognitive rehabilitation and cognitive training for early-stage Alzheimer's disease and vascular dementia. Cochrane Database Syst Rev, 2003; CD003260.
12. Lincoln, N.B., Majid, M.J. és Weyman, N.: Cognitive rehabilitation for attention deficits following stroke. Cochrane Database Syst Rev, 2000; CD002842.
13. Thorgrimsen, L., Spector, A., Wiles, A. és Orell, M.: Aroma therapy for people with dementia. Cochrane Database Syst Rev, 2004; CD003477.
14. Spector, A., Orell, M., Davies, S. és Woods, B.: Reality orientation for dementia. Cochrane Database Syst Rev, 2000; CD001119
15. Corey-Bloom, J.: The natural history of Alzheimer's disease., in Dementia, O'Brien, J., Ames, D. és Burns, A., Szerk. 2000, Arnold:London.

Ajánlott honlapok:

www.neuropat.dote.hu/dementia.htm
<http://www.alzheimer-montpellier.org>
<http://membres.lycos.fr/paidoc>
www.memoriaalapitvany.hu

Tantárgy neve: Szociális foglalkoztatás időskorban	
A tantárgy angol neve: Social employment in elderly age	
Tanszék neve: Szociális munka Tanszék	
Tantárgy kódja:	EKTT-168-00L
Oktatás típusa:	előadás
Ajánlott félév/szemeszter:	II. félév
Óraszám levelező tagozaton:	10 óra előadás
Kredit:	2
Követelmények:	gyakorlati jegy
Kötelező előtanulmányi rend:	nincs
Ajánlott tanterv:	Alkalmazott szociális gerontológia
Státusza:	Kötelező
Tantárgyfelelős oktató:	Kissné Szabó Zsuzsanna

A tárgy oktatója: A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

Feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint: A hallgatónak ismernie kell az EU és benne Magyarország időskorúakra jellemző demográfiai mutatóit és a tendenciákat. Az idősödő társadalommal kapcsolatos politikai, egészségügyi és szociális kihívásait. Az időskorúak testi,- lelki jellemzőit, szociális támogatórendszerét.

Kötelező előtanulmányi rend: -

A tantárgy általános és speciális célja: A hallgató ismerje meg a foglalkoztatás elveit, értékeit, társadalmi elvárásait. Az időskorúak foglalkoztatásának célját, hasznát, kis- és nagyközösségi támogató erejét. Szerezzen jártasságot a mentálisan hanyatló, valamint a mozgásukban korlátozott idősök foglalkoztatási módszereiben.

Elsajátítandó (rész)kompetenciák: Előtanulmányaik során megismert, elsajátított foglalkoztatási módszer átültetése az időskorúak hasznos időtöltésére.

Aláírás megszerzésének módja: Szemináriumi gyakorlaton való részvétel (kötelező). Eredményes zárthelyi dolgozat.

Gyakorlati jegy megszerzésének módszere:

- közösségi program csoportfoglalkozás vagy foglalkoztatási terv leadása záródolgozat formájában.

Oktatás típusa: Előadás

Szemináriumi gyakorlaton csoportfoglalkozás

A tárgy felvétele: Aktuális meghirdetés szerint az előtanulmány teljesítése esetén.

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy témakörével összefüggő gyakorlati módszerek beépítése a tematikába. A témával kapcsolatos EU-s tapasztalatok, Q-Ageing projekt beépítése a szakmai módszerek oktatásába.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: Kontaktóra terhelés: 10 óra. Kontaktórán kívüli terhelés: szakirodalom olvasása, elemző dolgozat készítése.

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: A tárgy elsajátítását rögzített tematika szerint megtartott előadások, valamint a gyakorlatokon bemutatott módszerek, oktatófilmek segítik.

A tantárgy részletes leírása:

- A foglalkoztatás – egy életen át tartó aktivitás filozófiája.
- A foglalkoztatás értékei, célja, haszna.
- Időskorúak foglalkoztatásának alapelvei, módszerei.
- Igények és szükségletek azonosításának módszerei.
- Érdekvédő szervezetek munkájának segítő szerepe.
- Alkotni öröm – egyénre szabott foglalkoztatás lehetőségei, gyakorlata
 - a.) 60 + program – minőségi: időskor városi környezetben (Q-Ageing projekt)
 - b.) rehabilitáció a gerontopszichiátriában
 - c.) művészet és a hobby szerepe az idősek foglalkoztatásában
- Foglalkoztatási ütemtervek készítése, bemutatása, elemzése.

A félév végi dolgozat elkészítésének szempontjai: A dolgozatot a TVSZ szerint a szorgalmi időszak utolsó hetének első napján kell leadni. A dolgozatot Times New Roman betűtípussal, 12-es betűmérettel, 1,5 sortávval kell elkészíteni. Terjedelme haladja meg az 5 gépelt oldalt. A dolgozat elkészítéséhez szempontrendszert, valamint a készítés folyamatában konzultációs lehetőséget a tárgy oktatója biztosít.

Kötelező irodalmak:

- Iván László dr. : Ne féljünk az öregedéstől Subrosa Kiadó, 1997
- A rehabilitáció gyakorlata (szerk: Huszár-Kulmann-Tringer Medicina, Bp. 2000 (in: Tariska Péter dr.: Rehabilitáció a gerontopszichiátriában (158 – 168)
- Gyógyító pedagógia (szerk.: Grodosné Szabó Anna) Medicina, Bp. 2004 (in: Kálmán Zsófia: Augmentatív és alternatív kommunikáció (433 – 458)
- A klinikai gerontológiai alapjai (szerk.: Imre Sándor dr. Medicina, Bp. 2007 (in: Kiss Tihamér: A tanulás szerepe az aktivitás és egészség megőrzésében (227 – 231)

Ajánlott irodalom

- Egészségpszichológia a gyakorlatban (szerk: Kállai-Varga, Oláh) Medicina, Bp. 2007 (in: Kapcsolat, gondozás, gyakorlat) (237 – 273)
- Alzheimer-kór dokumentumfilm
- Amnézia dokumentumfilm

Évközi ellenőrzés: -

**Alkalmazott szociális gerontológia szakirányú
továbbképzés
kötelezően választható tárgyai**

A tantárgy neve: Alkalmazott tanatológiai ismeretek	
A tantárgy angol neve: Applied Thanatology knowledge	
Tanszék neve: Pszichológia Tanszék	
Tantárgyfelelős neve: Dr. Kiss János	
Ajánlott félév	I.
Tantárgyi kód	EKTT-169-00L
Levelező tagozat félévi óraszám	10+0
Kredit	2
Vizsgakövetelmény	gyakorlati jegy
Kötelező előtanulmányi rend	-

A tantárgy meghirdetési gyakorisága: mintatanterv szerint aktuálisan

Az oktatás nyelve: magyar

A tantárgy órarendi beosztása:

Levelező tagozat: aktuális konzultációs rend szerint tömbösítve

A tantárgy státusza: kötelezően választható

Ajánlott tanterv: Alkalmazott Szociális Gerontológia szakirányú továbbképzési szak tanterve

A tantárgy oktatói: A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései: Általános: A tanatológia alapjainak elsajátítása
Speciális: A tanatológia szociális és egészségügyi aspektusainak megismerése

Oktatás típusa: elmélet

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: Folyamatos évközi ellenőrzés hallgatói kiselőadások tartásával és megbeszélésével. Az oktatásra vonatkozó hallgatói visszajelzések és javaslatok évenkénti kiértékelése.

Elsajátítandó alkalmazási /rész/készségek és /rész/kompetenciák leírása: Ismeretek szerzése a tanatológia elméletéről és alkalmazási területéről. Rendszerszemlélet erősítése. Szakirodalom kutatás.

Kontaktórák és az órán kívüli terhelés aránya: 1:2

Tanulmányi segédanyagok, az oktatás segítése: könyvek, jegyzetek, vetítés

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: TDK, szakdolgozat, gerontológiai kutatások

A tantárgy részletes leírása:

1. A tanatológia-thanatológia fogalmai, rövid története, oktatásának célja
2. A gerotanatológia, mint a tanatológia alkalmazott új ágazata
3. Életvégi kérdések, haldoklás, terminális szakasz, személyiség
4. Kuratív és palliatív szempontok
5. Hospice- ellátás
6. Idős betegek életvégi ellátásának orvosi, etikai és jogi szempontjai
7. A tanatológia rendszerszemléletének és gyakorlatának dilemmái
8. A passzív és aktív eutanázia kérdései és problémái
9. A tanatológia-gerotanatológia alkalmazásának feltételei és igényei
10. Élet az életen túl- avagy élet a halálon túl ? és a tanatológia jövője ?

Kötelező irodalom:

Iván L, Blaskovich E. (2008):A gerotanatológia és a hospice-ellátás Idősgyógyászati vonatkozásai.
In: Semsei, DEOEC, EK Jegyzet 15. pp. 459-471.

Blakovich E, Iván L. (2002): Idős betegek és haldoklók ellátása Kalkuttai Teréz Anya szerint. Gerontológiai szakkönyv. EÜ. Min. kiadvány, Budapest.

Ajánlott irodalom:

Iván L, (2008): A gerontológia rendszerszemlélete és gyakorlata. In: Semsei I, DEOEC EK Jegyzet 15. pp. 35-46.

Iván L, (1997) : Ne féljünk az öregedéstől! SubRosa Kiadó, Budapest.

Blasszauer B, (1999): Az életvégi döntések: Kiszolgáltatottság, Felelősség . Hospice. SubRosa Kiadó, Budapest.

Hegedűs K., Szy I.: A terminális állapotú daganatos betegek palliatív ellátása .(200) Magyar Hospice Egyesület Kiadványa, Budapest.

Böszörményi D. (1995): Súlyosan élni, méltósággal meghalni.Hospice Kézikönyv. Corvinus Kiadó, Budapest.

Iván L. (1997): Haldokló Beteg Gondozása. In: MSD Geiátriai Kézikönyv. pp. 238-247. Melánia Kiadó, Budapest.

Ajánlott honlapok:

www.oregedes.hu

www.geronto.hu

Évközi ellenőrzés: évközi hallgatói kiselőadások tartása, megbeszélése

Az aláírás megszerzésének feltételei: az órák rendszeres látogatása (min. 80%)

A gyakorlati/szemináriumi jegy megszerzésének feltételei: hallgatói kiselőadások elfogadása, értékelése + eredményes ZH

A vizsgára való jelentkezés: A Tanulmányi és Vizsgaszabályzat előírásai szerint.

Vizsgáztatási módszer: Zárthelyi (ZH): Tesztek és esszék

Tantárgy neve: Időskori krízisek	
A tantárgy angol neve: Crises in elderly age	
Tanszék neve: Szociális munka Tanszék	
Tantárgy kódja:	EKTT-170-00L
Oktatás típusa:	előadás
Ajánlott félév/szemeszter:	I.
Óraszám levelező tagozaton:	10 óra
Kredit:	2
Követelmények:	gyakorlati jegy
Kötelező előtanulmányi rend:	-
Ajánlott tanterv:	Alkalmazott Szociális Gerontológia Szakirányú Továbbképzési szak
Státusza:	Kötelezően választható
Tantárgyfelelős oktató:	Dr. Boga Bálint

A tantárgy oktatója(i): A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

Feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint: A hallgatónak ismernie kell az öregedés alapvető fogalomrendszerét.

Kötelező előtanulmányi rend: Nincs

A tantárgy általános és speciális célja: A hallgató ismerje meg az idősödés folyamatával kapcsolatba hozható illetve az idős korban fellépő krízishelyzeteket, ezek hátterében levő biológiai, patológiai, pszichés és szociális tényezőket, okokat, ezek kapcsolódásának típusait. Tudja ezeket elhelyezni a családi viszonyrendszerben valamint a jelenlegi társadalmi közegben. Tanulja meg a kritikus jelenség mögött meghúzódó folyamatok kiderítésének, elemzésének módszereit, a megoldási lehetőségek tervezését és végrehajtási módozatait.

Elsajátítandó (rész)kompetenciák: A probléma észlelésének, kibontásának, feltérképezésének, szituációba helyezésének elsajátítása. Az adatok megszerzésének metodikája. A véleményalkotás mechanizmusa. A megfelelő megoldás kiválasztásának képessége.

Aláírás megszerzésének módja: A foglalkozásokon való aktív részvétel.

Gyakorlati jegy megszerzésének módszere: Adott órán az előzőleg előadott kérdéskörök, módszerek rövid áttekintése a hallgató által, valamint esetelemzés, főleg csoportmunka keretében.

Oktatás típusa: Előadás, gyakorlatok, esetelemzések

A tárgy felvétele: Aktuális meghirdetés szerint

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy témakörével összefüggő szakirodalmak, gyakorlati modellek beépítése a félévi tematikába. A témával összefüggésben megjelenő jogszabályok figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak figyelembe vétele, valamint a témával kapcsolatos nemzetközi tapasztalatok direkt beépítése a szakmai módszerek oktatásába.

Hallgatói visszajelzés, melyet a kurzus végén kérünk a hallgatóktól.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: Kontaktóra terhelés: 10 óra/félév.

Kontaktórán kívüli terhelés:

Levelező tagozaton: szakirodalom olvasás, feldolgozás, kiselőadás készítése 20 óra/félév.

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: A tárgy elsajátítását rögzített tematika szerint megtartott előadások segítik.

További módszerek: esetelemzések, szakirodalom feldolgozás.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: Patyán László: Időspolitika tendenciái (2004-)

Dr. Semsei Imre: Gerontológia (2008)

Dr. Fábíán Gergely: Idősek szegénysége (2008)

A tantárgy részletes leírása:

- I. A krízis fogalma, a krízishez vezető folyamatok időseknél: a krízisek általános jellemzése – szomatikus és pszichés öregedés folyamata – szociális változások menete – életút-elemzés – késői életciklusok (Rowlands) – az öregedés pszichés feldolgozása – krízis-elmélet (Erikson) – akut krízis - betegségek szerepe.
- II. Az idős egyén és a környező világ változásainak interakciói: alkalmazkodási típusok (akkomodáció, adaptáció) – az öregedés mint stressz – marginalitás – magatartási variációk (Reichard) – a múlt feldolgozása – technikai generációk – a társadalom viselkedése (ageizmus) – interperszonális kapcsolatok – **speciális szindrómák – a segítő megközelítés.**
- III. A családdal kapcsolatos kritikus helyzetek: házastársi kapcsolatok időskorban – felnőtt gyerek és idős szülő kapcsolata (intergenerációs transferek) – a felnőtt gyerek feladatai, kötelességei – ebben rejlő konfliktusok – speciális konstellációk – a problémák felderítésének módjai, interjú-metodika, adat- és szituáció-elemzés – a megoldások kidolgozása, egyeztetés a családdal.
- IV. A munka és munkavégzés kérdésköre: nyugdíjazás, szerepvesztés – fizikai képességek változása – mentális, pszichés reakciók – otthoni munka, hobbi-tevékenység – tovább- szolgálat, pót-tevékenység.
- V. A fizikai milió, a lakhely jelentősége: a költözés okozta stressz – intézeti elhelyezés szükséglete – az intézetben élés problémái – a hospitalizmus – a közvetlen fizikai környezet jelentősége, kedvezőtlen hatások.
- VI. A komplex szemléleti megközelítés elsajátítása: a szomatikus, mentális, pszichés szociális/familiáris tényezők kapcsolata, egymásra hatása időskorban – kapcsolatfelvétel családdal.
- VII. Estelemzések: az előadó által bemutatott mintaesetek és a hallgatók által előadott esetek sokoldalú elemzése, megoldási lehetőségek kibontása.

Kötelező irodalom:

1. Boga Bálint: Krízishelyzetek időskorban, in: Imre S., Fábíán G.: Őszülő társadalmak, Nyíregyháza, 2006.
2. Exterdéné Zsurkai Ilona: Megküzdési stratégia időskorban, in: Semsei I.: Gerontológia, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Nyíregyháza, 2008.

Ajánlott irodalom:

1. Iván László: Az idős ember módosuló pszichoszociális és intrapszichés státusza, alkalmazkodási, beilleszkedési zavarai, in: Székács B. (szerk.): Geriátria, az időskor gyógyászata, Semmelweis Kiadó, Budapest, 2005.
2. Hooyman NR., Kiyak HA.: Social gerontology, Allyn and Bacon, Boston, 1991.
3. Hun Nándor: Bevezetés a szociális gerontológiába, Medicina, Budapest, 1978.

Évközi ellenőrzés: zárthelyi dolgozat írása a szakirodalmakból, mely az aláírás feltétele.

A tantárgy neve: Biztosítási és szociális biztonsági rendszerek	
A tantárgy angol neve: Insurance and social security systems	
Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék	
Tantárgyfelelős neve: Dr. Jóna György	
Ajánlott félév	I.
Tantárgyi kód	EKTT-171-00L
Levelező tagozat félévi óraszám	10+0
Kredit	2
Vizsgakövetelmény	Kollokvium
Kötelező előtanulmányi rend	-

A tantárgy meghirdetési gyakorisága: mintatanterv szerint aktuálisan

Az oktatás nyelve: magyar

A tantárgy órarendi beosztása:

Levelező tagozat: aktuális konzultációs rend szerint tömbösítve

A tantárgy státusza: kötelezően választható

A tantárgy oktatója: A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései: A hallgató megismeri az európai és hazai biztosítási rendszerek kialakulását, működési jellemzőit, a szociális biztonsági rendszerek időskorúak támogatására szolgáló programjait.

Oktatás típusa: előadás

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tananyag folyamatos aktualizálása, az új információ tananyagba való beépítése, oktatói és hallgatói szintű tudományos feldolgozása. A végzett hallgatók utánkötéses vizsgálata eredményeinek figyelembevétele.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: 60%+40%

Tanulmányi segédanyagok, az oktatás segítése: előadás, szemináriumhoz fénymásolt segédanyag, internetes oldalak ajánlása, tömbösített időrend, oktatói és hallgatói prezentációk, csoportos irodalomfeldolgozás.

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: előadás, önálló témafeldolgozás.

A tantárgy részletes leírása:

1. A szemeszter során alkalmazott fogalmak definiálása.
- 2-4. A német társadalombiztosítás története és jelene.
- 5-6. Az amerikai egészség- és nyugdíjbiztosítás sajátosságai.
- 7-8. Magyarországi TB fejlődése.
- 9-10. A magyar társadalombiztosítás aktuális kihívásai és a rájuk adott válaszok.

Kötelező irodalom:

Balázs Péter- Foley, Kristie, L. (2008): Egészségügyi programok az 2008-as amerikai elnökválasztási kampányban. *Egészségügyi Gazdasági Szemle*, 5: 2-10.

Forgács Anna – Vallyon Andrea (2004): Hol jobb betegnek lenni? I.

http://biloba.hu/ime/2004_11/12_17.pdf

Forgács Anna – Vallyon Andrea (2004): Hol jobb betegnek lenni? II.

http://biloba.hu/ime/2004_12/18-23.pdf

Karner Cecília (2008): Nemzetközi egészségügyi finanszírozási modellek és az állam szerepvállalása. *Egészségügyi Gazdasági Szemle*, 2: 3-12.

Mihályi Péter (2003): *Bevezetés az egészségügy gazdaságtanába*. Veszprém: Veszprémi Egyetemi Kiadó.

Tájékoztató országtanulmány – Németország 2006.

<http://vega.medinfo.hu/civiltajekoztatas/kepek/ho/anyagok/nemetorszag2006.pdf>

Ajánlott irodalom:

Berend T. Iván (2003): A jóléti állam: válság és kiutak. *Magyar Tudomány*, 10: 1273-1278.

www.historia.hu/archivum/2003/0307berend.htm

Forgács Anna. – Vallyon Andrea (2003.): Hat ország egészségügyi rendszerének története, reformjai és jelenlegi problémái. http://elib.kkf.hu/ewp_03/2003_3_01_FORGACS_VALLYON.pdf

Gedeon P. (2001): Merre tart a német jóléti állam? Társadalombiztosítási alrendszerek Németországban. *Közgazdasági Szemle*, 1: 130-149.

Magyarország társadalomtörténete I-III. (Szerk.: Fokasz Nikosz, Örkény Antal) Új Mandátum Kiadó, Budapest, 1998.

Sellers, C. – May, H. – McMillen, N. R. (1999): *Az Egyesült Államok története*. Budapest: Maecenas Kiadó.

Évközi ellenőrzés: nincs.

Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megtagadása esetén a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat szabályai az irányadóak.

A vizsgára való jelentkezés: A Tanulmányi és Vizsgaszabályzat előírásai szerint.

Vizsgáztatási módszer: írásbeli vizsga.

A tantárgy neve: Alkalmazott kutatómódszertan	
A tantárgy angol neve: Applied Research Methodology	
Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék	
Tantárgyfelelős neve: Dr. Fábrián Gergely	
Ajánlott félév	I.
Tantárgyi kód	EKTT-172-00L
Félévi óraszám	0+10
Kredit	2
Vizsgakövetelmény	Gyakorlati jegy
Kötelező előtanulmányi rend	Nincs

A tantárgy meghirdetési gyakorisága: mintatanterv szerint aktuálisan

Az oktatás nyelve: magyar

A tantárgy órarendi beosztása: aktuális órarend szerint

A tantárgy státusza: kötelezően választható

Ajánlott tanterv: Alkalmazott szociális gerontológia szakirányú továbbképzési szak tanterve

A tárgy oktatója: A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései: A kurzus során a hallgatók megismerik az időskorúak helyzetének feltárására irányuló empirikus vizsgálati módszerek sajátosságait, jellemzőit. Kutatási programok feldolgozásával, illetve a módszerek elsajátítása segítségével a hallgató jártasságot szerez az alkalmazott kutatások végzésében, valamint az adatfeldolgozási módszerek alkalmazásában.

Oktatás típusa: előadás, szeminárium

A tantárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A minőségbiztosítás fontos eleme az oktatók oktatási és szakmai tapasztalata, tudományos minősítése. A tananyag folyamatos fejlesztése, új tudományos eredmények beépítése, a munkaerőpiaci ill. hallgatói visszajelzések felhasználása biztosítja a tantárgy oktatásának megfelelő minőségét. Oktatási segédanyagok készítése, megfelelő irodalomjegyzék összeállítása szolgálja a tantárgy tartalmi és módszertani fejlesztését.

Elsajátítandó alkalmazási /rész/készségek és /rész/kompetenciák leírása: A tantárgy ismeretanyagának elsajátításával a hallgató képessé válik arra, hogy önállóan, illetve team munkában bonyolítson le az idősök szociális, egészségi, mentális állapotára vonatkozó kutatásokat, felméréseket.

Kontaktórák és az órán kívüli terhelés aránya: Kontaktóraszám: 10: 30 %

Kontaktórán kívüli terhelés: 20: 70 %

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: A tanszéken folyó nemzetközi és hazai kutatások módszertani elemeinek feldolgozása.

A tantárgy részletes leírása:

1. Általános statisztikai adatgyűjtések és jellemzőik az idősök demográfiai, társadalmi, szociális helyzetének megállapítására
2. Nemzetközi kutatások jellemzői: ERA-AGE: európai idős kutatás
3. A szociometria módszere és alkalmazásának lehetőségei idősök körében
4. Az aktivitási készség és a kognitív funkciók mérése: Bartel-index, KATZ ADL index, IADL skála
5. A kognitív státusz és egészségi állapot mérése: Mini-Mental State Examination (MMSE)

6. A kognitív státusz és az egészségi állapot mérése: Geriatric Depression Scale (GDS)
7. Az egészségi állapot mérése: Older Adult Health kérdőív és alkalmazásának lehetőségei
8. Az egészségi állapot mérése: Mood Questionnaire
9. Az időskori életminőség és az idősődéssel kapcsolatos attitűdök mérése: a WHOQOL-OLD kérdőív és jellemzői.
10. Kvalitatív módszerek alkalmazásának lehetőségei az időskutatásban.

Kötelező irodalom:

Imre S. – Fábrián G. (2006): Őszülő társadalmak. Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Nyíregyháza.
Égerházi A. - Pék Gy. (2007): Az időskor pszichiátriája. In: A klinikai gerontológia alapjai. Szerk.: Imre Sándor. Medicina, Budapest.
Szabó Z. – Janka Z. (2007): Időskori depresszió. In: A klinikai gerontológia alapjai. Szerk.: Imre Sándor. Medicina, Budapest.

Ajánlott irodalom:

Fónai Mihály - Kerülő Judit - Takács Péter: Bevezetés az alkalmazott kutatómódszertanba. Pro Educatione Alapítvány, Nyíregyháza, 2001.
Ádány Róza: A magyar lakosság egészségi állapota az ezredfordulón. Medicina Könyvkiadó Rt., Budapest, 2003.

A gyakorlati jegy megszerzésének feltételei: Egy önállóan kiválasztott konkrét módszer alkalmazása és az eredményeket bemutató elemző dolgozat elkészítése.

Tantárgy neve: Minőségbiztosítás	
A tantárgy angol neve: Quality Assurance	
Tanszék neve: Egészségügyi Informatikai Tanszék	
Tantárgy kódja:	EKEI-154-00L
Oktatás típusa:	előadás
Ajánlott félév/szemeszter:	II.
Óraszám levelező tagozaton:	10 óra
Kredit:	2
Követelmények:	gyakorlati jegy
Kötelező előtanulmányi rend:	-
Ajánlott tanterv:	Alkalmazott Szociális Gerontológia Szakirányú Továbbképzési szak
Státusza:	Kötelezően választható
Tantárgyfelelős oktató:	Dr. Ludescher Gabriella

A tantárgy oktatója(i): A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

Feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint: A hallgatónak ismernie kell az időskorral járó jellemzőket, valamint az időskorúak ellátásáért felelős intézményrendszer felépítését, működését, szabályozásának jellemzőit. Ezeket a hallgatók az idősekkel kapcsolatos munka, vagy élettapasztalatból merítik.

Kötelező előtanulmányi rend: Nincsen

A tantárgy általános és speciális célja: A hallgató ismerje meg az időskorúakat ellátó rendszerek minőségügyi jellemzőit, a minőségfejlesztés területre jellemző specialitásait.

Elsajátítandó (rész)kompetenciák: Az időskorral járó változások rendszerben történő értelmezése, adekvát szakmai beavatkozási módok kiválasztása és alkalmazása.

Minőségügyi rendszerek ismerete, a megfelelő minőségügyi eljárások kiválasztása és alkalmazásának készsége.

Aláírás megszerzésének módja: A foglalkozásokon való aktív részvétel.

Gyakorlati jegy megszerzésének módszere: A tárgy tematikájához illeszkedő félévzáró dolgozat elkészítése.

A tárgy felvétele: Aktuális meghirdetés szerint

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy témakörével összefüggő szakirodalmak, gyakorlati modellek beépítése a félévi tematikába. A témával összefüggésben megjelenő jogszabályok figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak figyelembe vétele, valamint a témával kapcsolatos nemzetközi tapasztalatok direkt beépítése a szakmai módszerek oktatásába.

Hallgatói visszajelzés, melyet a kurzus végén kérünk a hallgatóktól.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: Kontaktóra terhelés: 10 óra/félév.

Kontaktórán kívüli terhelés:

Levelező tagozaton: szakirodalom olvasás, feldolgozás 20 óra/félév.

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: A tárgy elsajátítását rögzített tematika szerint megtartott előadások segítik.

További módszerek: szakirodalom feldolgozás, önálló kutató – elemző munka.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás:

Dr. Semsei Imre: Gerontológia (2008)

Dr. Fábrián Gergely: Nyíregyháza város életminősége panelvizsgálat (2008)

A tantárgy részletes leírása:

Minőségügyi alapfogalmak, minőségügyi rendszerek

Minőségügy kérdései a szociális szektorban

Idősellátásban használt rendszerek elemzése

Felhasználó (ügyfél) elégedettségén alapuló minőségügyi rendszerek

Szolgáltatások minőségének fejlesztése

Kötelező irodalom:

1. Eszik Zoltán: Strukturált önértékelésen alapuló adaptív minőségfejlesztés Kézirat 2003. www.allamreform.hu
2. Eszik Zoltán: Találkozások a minőségi idősgondozással Debrecen, 2004. www.hfk.hu
3. Gosztonyi Géza: A sztenderdizációról és a minőségbiztosításról www.allamreform.hu
4. Dr. Hajnal Miklós Pál: A szociális szolgáltatások minőségfejlesztésének speciális problémái Kapocs VII. 3. sz. www.szmi.hu
5. Dr. Hegyesi Gábor: A szociális szolgáltatásokkal kapcsolatos minőségpolitika megreformált szociális törvényben. Vitaanyag. 2004. www.allamreform.hu
6. Nemzeti Szociálpolitikai Koncepció 2011 – 2023. www.szozsak.eu
7. Szabó Judit Ágnes: Dialógus alapú minőségfejlesztés 2004. WWW.allamreform.hu
8. Szociális szolgáltatások ellenőrzésfejlesztési programja www.viktoriamodszertan.hu
9. Talyigás Katalin: Akciókutatás alapú minőségfejlesztés 2004. www.allamreform.hu
10. Varga István: Lehetséges – e a minőségbiztosítás a szociális szférában? Kapocs VII. évf. 3.szám www.szmi.hu
11. Dr. Veress Gábor: A szociális szolgáltatások minőségbiztosítása. Háttéranyag a szociális törvény megújulásához 2004. www.allamreform.hu

Számonkérés módja: Gyakorlati jegy.

A tantárgy neve: Projekttervezés és team munka	
A tantárgy angol neve: Project Planning and Team Work	
Tanszék neve: Szociális munka Tanszék	
Tantárgyfelelős neve: Dr. Szoboszlai Katalin főiskolai docens	
Ajánlott félév	II.
Tantárgyi kód levelező	EKTT-173-00L
Levelező tagozat félévi óraszám	0+10
Kredit	2
Vizsgakövetelmény	Gyakorlati jegy
Kötelező előtanulmányi rend	nincs

Az ajánlott tantervben mely /alap-/ szakok szerepeltetik? Alkalmazott szociális gerontológia szakirányú továbbképzési szak

A tantárgy meghirdetési gyakorisága: Mintatanterv szerint

Az oktatás nyelve: magyar

A tantárgy órarendi beosztása: Aktuális órarendi meghirdetés szerint.

A tantárgy státusza: Kötelezően választható, szakmai törzsanyag

Oktató/-k/ névsora: A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

A tantárgy általános és speciális céljai: A hallgató ismereteket gyűjtsön az idősök ellátásával kapcsolatos hazai és nemzetközi projektek prioritásairól, módszereiről, főbb eredményeiről.

A kurzus során jártasságot szerez a hallgató a projektek tervezésében, kivitelezésében, valamint megismeri és elemzi a TEAM munkát adott projektek kapcsán, vagy az intézményi gyakorlatban.

Oktatás típusa: előadás

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy minőségbiztosítási módszere az oktató felkészülése, a tárggyal kapcsolatos ismeretanyagok feldolgozása, a visszajelzések alapján a tantárgy aktualizálása. A témával összefüggésben megjelenő projekt munkák figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak és visszajelzéseinek figyelembe vétele.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: TDK, szakdolgozat

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: 40+60 %

Tanulmányi segédanyagok, az oktatás segítése: Fénymásolt segédanyag, internetes oldalak ajánlása, tömbösített időrend, szakirodalom-feldolgozás, projekt munka tervezése.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: Idősök helyzete Magyarországon

A tárgy főbb témakörei: Időskorú célcsoportokra irányuló projektek elemzése, a célok, az erőforrások, a gyakorlati folyamatok, valamint az eredmények elemzése.

Szükséglet felmérési módszerek és a projekttervezés gyakorlata.

Erőforrásokkal való gazdálkodás a projektekben.

Interdiszciplináris TEAM munka az intézményi, és az intézményközi programokban.

Időskorúak bevonása a projektekbe.

Kötelező irodalom:

Keith Lockyer – James Gordon: Projekttervezés és hálós tervezési technikák, Kossuth Kiadó, Budapest, 2000.

Csepeli György: Szociálpszichológia, Osiris 1997.

Jogsabályok:

1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

1/2000. SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

Ajánlott irodalom:

Rudas János: Delfi örökösei. Gondolat Kiadó, Budapest, 1989.

Ajánlott honlapok:

www.szocialpolitika.lap.hu

Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás feltétele aktív részvétel az előadáson.

A gyakorlati jegy megszerzésének feltételei: A hallgatók a gyakorlati jegy megszerzéséhez kiscsoportban (3-5 fő) 1 projekt tervet készítenek team munkában az idősellátás területére.

A projektterv készítés lépései:

- Csoportalakítás
- Projekt ötlet megfogalmazása: braim storming és tisztázás
- Projekt terv elkészítése
- A projekt bemutatása a hallgatóságnak.

A hallgatók dokumentálják a team munka folyamatát és a projekt terv kialakulását. A gyakorlati jegy a dokumentációs anyag értékelésére és a bemutatott projekttervre kapott jegyből áll össze. Amennyiben nem sikerül az első alkalommal teljesíteni, B, illetve C számonkérésre (szóbeli számonkérés két oktató jelenlétében) van lehetőség.

A vizsgára bocsátás feltételei: Nincs vizsga.

A tantárgy neve: Egészségmegőrzés időskorban	
A tantárgy angol neve: Healthy Ageing	
Tanszék neve: Védőnői Módszertani és Népegészségtani Tanszék	
Tantárgyfelelős neve: Dr. Kósa Zsigmond	
Ajánlott félév	II.
Tantárgyi kód	EKVM-129-00L
Nappali tagozat heti óraszám	-
Levelező tagozat félévi óraszám	0+10
Kredit	2
Vizsgakövetelmény	gyakorlati jegy
Kötelező előtanulmányi rend	-

Az ajánlott tantervben mely /alap-/szakok szerepeltetik? Szociális Munka Alapszak/Alkalmazott szociális gerontológia szakirányú továbbképzés

A tantárgy meghirdetési gyakorisága: A táblázatban megjelölt félévben

Az oktatás nyelve: magyar

A tantárgy órarendi beosztása TADI beosztása szerint

A tantárgy státusza: Kötelezően választható, differenciált szakmai tárgy

Oktató/-k/ névsora: A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

A tantárgy általános és speciális céljai: A hallgatók ismerjék meg az idősebb emberek számának növekedéséből, valamint, az ebből következő egészségfejlesztési kihívásokat. legyenek képesek hatékonyan együttműködni az idősödő és idős emberek egészségmegőrzésének céljából az állami, a civil szféra, valamint az idősek ellátásában érintett szakmák (interszektoriális) egyes tagjai között. A kurzus célja, hogy a hallgatók ismerjék meg az egészségfejlesztés tudományos alapjait, s ezen belül az idősek egészségfejlesztésének legfontosabb feltételeit, kereteit, kiemelt területeit.

Oktatás típusa: Előadás

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: 40-60 %

Tanulmányi segédanyagok, az oktatás segítése: Előadás modern prezentációs technikákkal

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: TDK, Szakdolgozat

A tantárgy részletes leírása (14 hetes bontásban):

1. Az egészség fogalma, társadalmi-gazdasági tényezők hatása az egészségre. Az egészség fogalmának értelmezése időskorban.
2. Az egészségfejlesztés legfontosabb elméleti alapjai. Közösségek szerepe az egészségfejlesztésben. Társadalmi részvétel és bevonódás, közösségi megbecsültség szerepe az egészségmegőrzésben.
3. Az egészségmegőrzés kihívásai időskorban. Az egészséges öregedés alapelvei.
4. Az időskori egészségmegőrzés kiemelt területei: Mentális egészség megőrzése idős korban. Az életöröm, autonómia, emberi méltóság megőrzése.
5. Egészségmegőrzést segítő kedvező környezeti feltételek megteremtése idős korban. Biztonság, megfelelő életminőség, a funkcionális önállóság elősegítése
6. Egészséges táplálkozás időskorban
7. Aktivitás megőrzése, a testmozgás jelentősége, sérülések balesetek megelőzése idős korban

8. Addiktív szerek használata azokkal való visszaélés, a gyógyszerfogyasztás és az ehhez kapcsolódó problémák
9. Megelőző egészségügyi szolgáltatások. Együttműködés az egészségügyi ellátással.
10. Idősügyi Nemzeti Stratégia ismertetése. Egészségfejlesztő program tervezése idősek számára.

Elsajátítandó alkalmazási /rész/készségek és /rész/kompetenciák leírása: Az időskorúak egészségfejlesztési szükségleteinek felmérésére, adekvát egészség megőrzési stratégia tervezésére, kivitelezésére.

Kötelező irodalom:

- **Ádány Róza (szerk.):** Megelőző orvostan és népegészségtan. Medicina, Budapest 2006
- **Az Egészségfejlesztési módszertani füzetek kiadványsorozat köteteiből:**
Dr. Füzesi Zsuzsanna – Dr. Tistyán László: Egészségfejlesztés és közösségfejlesztés a színtereken
Dr. Kishegyi Júlia és Dr. Makara Péter (sorozat szerk) Az egészségfejlesztés alapelvei (Az egészségfejlesztés alapvető nemzetközi dokumentumai)
Vercseg Iona: Legalább ennyit a közösségfejlesztésről Letölthető: www.oefi.hu
- **Dr. Semsei Imre (szerk):** Gerontológia Egészségügyi Kari Jegyzetek 15. Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Nyíregyháza, 2008
- **Linda Ewels – Ina Simnett:** Egészségfejlesztés, gyakorlati útmutató, Medicina, Budapest, 1999.
- **Magyar Gerontológia** folyóirat
- **Nemzeti Idősügyi Stratégia 2009**

Az aláírás megszerzésének feltételei: Az előadásokon való részvétel ajánlott, az aláírás feltétele egy idősek egészségmegőrzését célzó program terv készítése, beadása. Az oktató által előre egyeztetett tartalmi és formai követelmények betartásával.

A Kari Tanács 42/2015. (10.13.) határozata

A szakdolgozat elkészítésének általános rendje a Debreceni Egyetem Egészségügyi Karán

A szakdolgozat

A szakdolgozat a szakképzettségnek megfelelő, a szakmai tárgyakhoz kapcsolódó dolgozat, amely a hallgató alapos tárgyi ismereteit bizonyítja, elkészítésével a hallgatónak tanúsítani kell, hogy tanulmányai során elsajátította a könyvtárhasználat és az irodalomkutatás alapjait, valamint egy szakmai kérdés feldolgozása kapcsán képes saját önálló véleményét szabatosan és tömören megfogalmazni, és azt megfelelő írásos formában dokumentálni, továbbá bírálóbizottság előtt szóbeli vitában sikeresen megvédeni.

A Debreceni Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzata 26. §-a írja le a diplomamunkával (szakdolgozat) kapcsolatos általános tudnivalókat utalva arra, hogy a részletes szabályokat a Kari szakdolgozat szabályzatban kell meghatározni.

A DE TVSZ Kari melléklete 14. § foglalkozik a kari specialitásokkal.

A fenti dokumentumokban foglaltakra figyelemmel a DE Egészségügyi Karán a szakdolgozat készítés általános rendje az alábbi:

I. A szakdolgozat készítés célja

Az adott szak képesítési, vagy az adott szak szakirányának megfelelő képesítési követelmények általános része tartalmazza a szakdolgozat készítés célját. A szakdolgozat készítés fő célja a könyvtárhasználat, a modern irodalmazás módszereinek elsajátítása, a megszerzett ismeretek alapján szintetizálás, az adott kérdéskörben önálló, konstruktív véleményalkotás, valamint, hogy a hallgató az adott témakörben bizonyítsa a hazai és külföldi szakirodalmi tájékozottságát, elemző és értékelő képességét. További cél, hogy a hallgató bizonyítsa elméleti és módszertani felkészültségét az alap- és mesterképzésben, illetve szakirányú továbbképzésben felvett tárgyakból.

II. Követelmények

- II.1. A szakdolgozat témája valamely a szakon oktatót diszciplína aktuális problémakörét ölelje át.
- II.2. A szakdolgozati téma kimunkálása során fel kell használni a témával kapcsolatos legújabb hazai irodalmat és legalább egy összefoglaló külföldi közleményt, amennyiben a témának van nemzetközi irodalma.
- II.3. A szakdolgozat terjedelme **70 000 - 126 000** karakter szóköz nélkül (**kb. 25 - 45 oldal**).
A terjedelemben beszámít a dolgozat összes alkotóeleme kivéve a mellékletet (pl. címlap, tartalomjegyzék, irodalomjegyzék, **lábjegyzet**, tárgymutató).
A dolgozatot egyoldalasan, **A4 méretű papírra**, az alábbi beállításokat alkalmazva kell elkészíteni.
Margók: belső, külső, felső és alsó 2,5 cm; kötésmargó spirálozáshoz 0,5 cm, kötéshez 1 cm.

Betűtípus: szövegtörzs: Times New Roman; címek, alcímek: Times New Roman vagy Arial

Betűméret: szövegtörzs: 12 pont.

Sortávolság: szimpla (1).

Bekezdés: sorkizárt, az első sor 1,25 cm behúzással, automatikus elválasztással (elválasztási zóna 0.3 cm).

Oldalszámozás: arab számokkal, alul, kívül.

Fejezet- és alfejezetcímek: félkövér és dőlt 18, 16, 14 pontos betűvel, balra igazítva, numerikus, többszintű számozással.

Lábjegyzetek: 8 pontos dőlt betűvel, mindig a hivatkozás oldalán.

A maximált terjedelemben beletartoznak a szövegben szereplő táblázatok és az irodalomjegyzék. Az ábrákat, amennyiben a terjedelem velük együtt meghaladná a fent meghatározott terjedelmet a szakdolgozat mellékleteként kell feltüntetni megfelelő számozással és ábrafeliratokkal, így nem számítandók be a szakdolgozat terjedelmébe.

II.4. A szakdolgozat általános formai követelményei:

külső borítólapon közepén:	Szakdolgozat
külső borítólapon alsó harmadában:	a hallgató neve, alatta a beadás éve
az első belső borítólapon felső részén:	Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar
az első belső borítólapon közepén:	a szakdolgozat címe,
az első belső borítólapon jobb alsó harmadában:	a hallgató neve, alatta: a szak neve, alatta: a beadás éve.

a második belső borítólapon közepén: A szakdolgozat a Debreceni Egyetem Egészségügyi KarTanszékén készült.

(Tanszékvezető:.....)

Konzulens: (és munkahelye, ha nem a Kar oktatója)

feliratok szerepelnek.

A szakdolgozatok elkészítésének további formai követelményeit az 1. melléklet (A szakdolgozatok ajánlott szerkezeti felépítése, valamint a hivatkozások és az ábrák, táblázatok elkészítésének követelményei) tartalmazza.

A szakdolgozat bekötött példányához csatolni kell egy nyilatkozatot, melyben a szerző aláírásával tanúsítja, hogy a szakdolgozat a saját, önálló munkája. A Plágium Nyilatkozatot a szakdolgozatban a Tartalomjegyzék elé kell bekötni (2. számú melléklet).

II.5. A szakdolgozatot 1 példányban bekötve, és **1 példányban** elektronikus adathordozón (CD-n, egybe szerkesztett pdf fájlban, amelynek neve a szerző neve ékezetek nélkül) kell elkészíteni.

- II.6. A hallgató a tanszékvezető külön engedélye alapján angol, vagy német nyelven is írhatja a szakdolgozatot.
- II.7. A szakdolgozat tartalmi, szerkezeti, bibliográfiai, empirikus módszertani követelményeit, az értékelés általános szempont rendszerét a témák meghirdetésével egy időben a Kar (az intézet) honlapján közzé kell tenni.

III. A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kara által biztosított feltételek

- III.1. A Tanszékek a hallgató témaválasztásának megkönnyítésére szakdolgozati témajegyzéket készítenek a konzulens nevének feltüntetésével. A témajegyzéket közzéteszik a Kar (intézet/tanszék) honlapján. A szakdolgozatok témáit oly módon kell meghirdetni, hogy azok a képzési céllal összhangban legyenek és kielégítsék a gyakorlati igényeket. A meghirdetett témákon kívül, tanszékvezetői jóváhagyással, más témák is választhatók. Kívánatos, hogy a szakdolgozati témák a képzésben oktatott főbb tudományágak témaköreiből kerüljenek ki.
- III.2. A témalista nyilvánosságra hozatalának végső határideje március 15., illetve október 15.
- III.3. A választott téma kidolgozását a tanszékvezető által kijelölt konzulens segíti, aki egyben ellenőrzi is a II.7. pontban írt kari követelmények teljesülését.
- III.4. A szakdolgozatot készítő hallgató használhatja az Egyetem és a Kar könyvtárát és annak szolgáltatásait. A hallgató igénybe veheti külön beosztás alapján a Kar informatikai lehetőségeit.
- III.5. A szakdolgozat előállításához, az ábrák és táblázatok elkészítéséhez a kar nem nyújt külön segítséget, ezek költsége a hallgatót terheli.
- III.6. Rendkívül méltányolandó esetben az Intézet a rendelkezésére álló osztott költségvetési keretből a szakdolgozat készítéshez külön kérelem és elszámolás alapján támogatást adhat.

IV. A szakdolgozat elkészítésének rendje

- IV.1. A szakdolgozat témájaként választható bármely kiírt téma. A hallgató alapképzésben, a hét féléves képzésben a IV. félév, a nyolc féléves képzésben az V. félév szorgalmi időszakának végéig, a mesterképzésben résztvevő hallgató a II. félév szorgalmi időszakának kezdetéig, szakirányú továbbképzésben a szorgalmi időszak 7. hetének végéig köteles a témaválasztást igazoló – a tanszékvezető és a konzulens aláírásával ellátott – szakdolgozati témalap egy példányát illetékes **tanszékhez**/intézethez leadni.
- IV.2. A szakdolgozatot készítőkről a téma és a konzulens megnevezésével **tanszéki és** intézeti nyilvántartást kell vezetni.
- IV.3. Szakdolgozati téma módosítására ill. megváltoztatására alapképzésben a VI. félév végéig, mesterképzésben a II. félév szorgalmi időszakának végéig, szakirányú továbbképzésben az első félév szorgalmi időszakának végéig van lehetőség.

- IV.4. A hallgató az illetékes tanszék vezetőjénél kezdeményezheti nem kiírt szakdolgozati téma választását. A tanszékvezető egyetértése esetén a IV. 1. pontban leírtak szerint kell eljárni. A konzulens kijelöléséről az illetékes tanszék vezetője gondoskodik.
- IV.5. A hallgató a szakdolgozat készítés ideje alatt rendszeresen kapcsolatot tart a konzulensével, de legalább három alkalommal köteles a konzulensével konzultálni, melyet a konzulens a Szakdolgozati témalapon (3. melléklet) aláírásával igazol. A konzulens irányítja és értékeli (amennyiben a szakdolgozat a mintatantervben tantárgyként szerepel) a hallgató munkáját, valamint eligazítást ad a szakdolgozat végső formájának elkészítéséhez.
- IV.6. A szakdolgozat benyújtásának végső határideje november 15., illetve április 15. A szakdolgozatot a II.5-ben leírtak szerint elkészítve átvételi elismervény ellenében a Tanulmányi Adminisztrációs és Diáktanácsadó Irodában kell leadni a Szakdolgozati témalappal együtt, melyen a konzulens aláírásával igazolja, hogy a szakdolgozat leadható.
- IV.7. A IV.6.-ban írt határidő jogvesztő határidő. Különösen indokolt esetben – kérvény benyújtásával - külön eljárási díj fizetése mellett további 10 munkanap haladék adható. Elmulasztása esetén a hallgató záróvizsgára nem bocsátható, a hallgató a következő záróvizsga időszakban tehet záróvizsgát.
- IV.8. A szakdolgozatok értékelését az illetékes intézet szervezi. A leadott szakdolgozatokat az Intézet azonosítóval látja. A bíráló személyét a témát kiíró tanszék vezetője jelöli ki. A bíráló az adott szakterületen jártas (lehetőleg egyetemi, főiskolai végzettséggel rendelkező, kivételes esetben az adott szakterület elismert szaktekintélye) szakemberek. A bíráló 1 oldalas szöveges értékelést utalva az 1-5. fokozatú érdemjegyre. A konzulens és a bíráló nem lehet ugyanaz a személy.
- IV.9. Az értékelésben utalni kell:
- a szakdolgozat tartalmi (elméleti ill. irodalmi megalapozottság, ismeretanyag, interdiszciplináris megközelítés, logikai elemek, önálló gondolkodás, hipotézisek helyessége, adatfeldolgozás korszerűsége, stb.) elemeire,
 - a szakdolgozat következtetéseinek és javaslatainak gyakorlati alkalmazhatóságára, ill. kutatási értékeire.
 - a szakdolgozat formai (szerkezet, arányok, kivitel, stílus, nomenklatúra, helyesírás, szemléletesség, stb.) elemeire.
- IV.10. Az értékelést az erre a célra szolgáló „Szakdolgozat értékelő” lapon (4. melléklet) kell elvégezni, melyet a felkéréskor az intézet küld meg a bírálónak. Az értékelő lapot 1 eredeti példányban és elektronikusan kell a bírálónak kitölteni, aláírni és visszaküldeni.
- IV.11. A szakdolgozat védelemre bocsátható, ha a bíráló legalább elégségesre értékelt a szakdolgozatot. Amennyiben a kijelölt bíráló elégtelenre értékelt a szakdolgozatot, a témát kiíró tanszék vezetője 3 munkanapon belül két újabb bírálót jelöl ki. Az újabb bírálatot az opponensek 3 napon belül készítik. Amennyiben az új bírálók közül legalább az egyik elégségesre értékelt a szakdolgozatot, a szakdolgozat védelemre bocsátható, ha mindketten elégtelenre értékelték a dolgozatot a hallgatónak a szakdolgozatot át kell dolgoznia vagy új szakdolgozati témát kell választania.

A szakdolgozatok megvédését – azokon a szakokon, ahol a szakdolgozat elkészítése és eredményes megvédése a záróvizsgára bocsátás feltétele – az illetékes intézet szervezi. A szakdolgozat megvédése **legalább 3** tagú bizottság **vagy – ahol a szakdolgozat védelem a záróvizsga része – záróvizsga bizottság** előtt történik. Ennek tagjai lehetnek: a tanszékvezető ill. helyettese, a tárgy előadói, a konzulens, **az intézet/tanszék** oktatói, az érintett szak felelőse, ill. helyettese, vagy a DE felkért oktatója, a DE címzetes és Emeritus professzora ill. docense, **a DE TVSZ-ben rögzített záróvizsga bizottsági tag.**

A szakdolgozat megvédése nyilvános, az intézetnek nyilvánosságra kell hoznia a szakdolgozatok megvédésének időpontját. Erről tájékoztatni kell a tanszék, a szak oktatóit a konzulenseket, az adott hallgatókat.

A szakdolgozat védést – figyelemmel az írásbeli értékelésben foglaltakra is – 1-5 osztályozási rendszerben kell értékelni.

A szakdolgozat védéséről rövid jegyzőkönyvet kell készíteni, s a bizottság tagjainak aláírásával kell ellátni.

- IV.12. A szakdolgozat megvédése után az Intézet a szakdolgozat bekötött példányát megküldi a Kari könyvtárnak, az elektronikus adathordozót archiválja, az érékelő lapot, valamint a jegyzőkönyvet megküldi a Tanulmányi Adminisztrációs és Diáktanácsadó Irodának.
- IV.13. A záróvizsgákat szervező Intézet gondoskodik arról, hogy a záróvizsga bizottság tagjai a szakdolgozatot és a hozzá csatlakozó dokumentumokat a záróvizsgán kézhez kapják. A záróvizsga bizottság tagjai a záróvizsgán kérdéseket tehetnek fel a szakdolgozattal kapcsolatban, - ha a szakdolgozat védelem nem része a záróvizsgának – a hallgató által adott válaszok nem befolyásolják a szakdolgozat érdemjegyét.
- IV.14. A könyvtár tárgyév augusztus 31-ig köteles az elkészült és megvédett szakdolgozatokról a Kar honlapján hozzáférhető listát készíteni, amely tartalmazza a készítő nevét, a szakdolgozat címét, a tanszék nevét, ahol a szakdolgozat készült, valamint a konzulens nevét.
- IV.15. A TDK munka keretében is készülhet szakdolgozat, vagy egyéni TDK pályamunka – a hallgató kérésére – szakdolgozatnak minősíthető.
- IV.16. A TDK dolgozat diplomamunkaként történő elfogadásának folyamatát az EK TDK szabályzata tartalmazza.

Nyíregyháza, 2015. október 13.

Mellékletek

1. melléklet

A szakdolgozatok ajánlott szerkezeti felépítése, valamint a hivatkozások és az ábrák, táblázatok elkészítésének követelményei

A szakdolgozat ajánlott szerkezeti felépítése

1. **Cím.** Legyen rövid, érthető és a tartalmat jól kifejező.
2. **Tartalomjegyzék.** A fejezetek és alfejezetek felsorolása, oldalszámokkal.
3. **Bevezetés:** A téma elméleti és gyakorlati jelentőségének bemutatása, a témaválasztás indoklása, a saját vizsgálatok és célkitűzések indoklása.
4. **Szakirodalmi áttekintés.** A témával szorosan összefüggő irodalom feldolgozása, elemzése és értékelése.
5. **Kutatási módszerek/Anyag és módszer.** Amennyiben a szakdolgozat önálló, empirikus adatfelvételre, kutatásra épül, ebben a fejezetben kell bemutatni és indokolni a kiválasztott módszereket és a vizsgálat körülményeit. Amennyiben az önálló felmérés lebonyolításában problémák, nem várt akadályok merültek fel, ezeket is ebben a részben kell ismertetni.
6. **Eredmények/Eredmények és megbeszélés.** A fejezet a vizsgálatok és az elemzések részletes eredményeit tartalmazza. Fontos, hogy a szakdolgozó a kapott eredményeket pontosan és áttekinthetően rögzítse. Az eredményeket célszerű táblázatokban összefoglalni, és ábrákkal szemléltetni. Az eredmények és megbeszélés részt össze lehet vonni. Ebben az esetben az eredményeket meg kell magyarázni és lehetőség szerint más vizsgálati eredményekkel össze kell vetni.
7. **Következtetések és javaslatok/Megbeszélés.** Ebben a fejezetben kell ismertetni a legfontosabb eredményeket, megállapításokat, az eredményekből levont legfontosabb következtetéseket, és javaslatot tenni azok gyakorlati alkalmazására, továbbfejlesztésére. Ha Megbeszélés a fejezet címe, az eredmények magyarázata és lehetőség szerint más vizsgálati eredményekkel való összevetése után kell a következtetéseket levonni, a javaslatokat megfogalmazni.
8. **Összefoglalás.** Itt kell röviden ismertetni a vizsgált téma hátterét, a kutatás során alkalmazott módszereket, a legfontosabb eredményeket, megállapításokat és következtetéseket. Maximum 1 oldal.
9. **Irodalomjegyzék.** Az Irodalomjegyzéknek tartalmaznia kell a dolgozat megírásához felhasznált összes szakirodalmat, jogszabályt, dokumentumot részletes bibliográfiai adatokkal. **Az Irodalomjegyzék nem tartalmazhat olyan hivatkozást, amely a dolgozatban nem szerepel.** A hivatkozás elkészítése kétféle módon történhet.
10. **Mellékletek.** Ide kerülnek azok a nagyobb méretű ábrák, táblázatok, fotók, dokumentumok, stb., amelyek szövegek közötti elhelyezése gondot okozott volna.

A fenti szerkezeti felépítéstől, a témától függően, a konzulens engedélyével a szakdolgozó eltérhet. Fontos kiemelni, hogy a szerkezeti tagolásban megadott elnevezések nem kötelező fejezetcímek egyben.

A „Bevezetés” és „Összefoglalás” fejezetek kivételével az egyes fejezeteket célszerű (de nem kötelező) decimális rendszerű számozással ellátni:

- a főfejezeteket egy számjeggyel (1., 2., 3., stb.), oly módon, hogy a szám után egy pont kerül.

- Az alfejezeteket két-három számjeggyel (1.1., 1.2., vagy 1.1.1., 1.1.2., stb.), oly módon, hogy minden egyes szám után pont van.

A számok után kezdődő fejezetcímeket a magyar helyesírás szabályai szerint nagy kezdőbetűvel kell elkezdni, a cím, alcím végén azonban nincs pont.

Az irodalmi hivatkozás módjai

Az irodalmi hivatkozásokat kétféleképpen lehet elkészíteni. A két módot nem lehet egymással keverni.

I.

1. A dolgozat szövegében a tartalmi jellegű utalás, hivatkozás, idézet esetében a felhasznált gondolat végén a szerző vezetékneve szerepel nagy betűvel, majd a közlemény megjelenésének évszáma, pl.: (FERGE, 2002). Két szerző esetében mindkettő vezetéknevét ki kell írni, pl.: (FERGE és GAZSÓ, 1998). Három vagy több szerző esetében az első szerző pontos neve, és munkatársai szerepel, pl.: (FERGE és munkatársai, 2002). Mindegyik esetben nem a hivatkozást tartalmazó mondat végén szerepel a pont, hanem a zárójelbe tett hivatkozás után.
2. Szó szerinti idézet esetében az idézett szöveget idézőjelbe kell tenni és az oldalszámot is meg kell adni, az évszám után álló kettőspont után, pl.: (FERGE, 2002:25).
3. Több azonos tényt megállapító közlemény esetében a zárójelben a szerzőket pontosvesszővel választjuk el, pl.: (FERGE, 2002; GAZSÓ, 2003).
4. Egy szerzőnek ugyanazon évben megjelent több munkájára hivatkozás esetében: a szerző neve, az évszámok „a”, „b”, „c” stb. megjelöléssel.

Irodalomjegyzék

Az irodalomjegyzék összeállítása legyen pontos és gondos, feleljen meg a hazai és a nemzetközileg elfogadott formáknak. Az irodalomjegyzékben az egyes szerzők nevének megfelelően A-B-C sorrendet kell alkalmazni sorszámozás nélkül. Csak olyan irodalom vehető fel a jegyzékbe, amelyet a szakdolgozó felhasznált, és amelyre a szövegben is hivatkozik. A szerzők tudományos és egyéb címét (Dr. Prof. Habil., stb.) nem kell feltüntetni. Amennyiben egy műnek, kiadványnak nincs pontosan megadott szerzője, csak intézménynév áll rendelkezésre, az alapján kell besorolni az irodalmat, azaz pl.: a Központi Statisztikai Hivatal kiadványai a K betűnél szerepelnek.

Jogszabályok esetében is hasonló módon járunk el, a hivatkozott jogszabály kezdőbetűje számít.

A felhasznált irodalom összeállításakor a címek leírásánál alapvető követelmény, hogy a bibliográfiai tételek pontosan és ellenőrizhetően tartalmazzák az adatokat, amelyek alapján a visszakereshetőség biztosítható, az alábbi módokon:

1. **Könyvek** esetében: a szerző/k neve csupa nagybetűvel, a keresztnév első betűje, pont, zárójelben a megjelenés éve, kettőspont, a könyv címe, pont, a kiadó neve, vessző, a megjelenés helye. Pl.:

ANDORKA R. (1997): Bevezetés a szociológiába. Osiris Kiadó, Budapest.

2. **Könyvfejezet** esetében: a szerző/k neve csupa nagybetűvel, a keresztnév első betűje, pont, zárójelben a megjelenés éve, kettőspont, a fejezet címe, pont, In: felirat, a szerkesztő neve

csupa nagybetűvel, a szerk. szó zárójelben, kettőspont, a kötet címe, pont, kiadó, vessző, a megjelenés helye, pont, oldalszámok, pont. Pl.:

SCHMERTZ I. (2001): Statisztikai eljárások alkalmazása a társadalomtudományi kutatásokban. In: FÓNAI M., KERÜLŐ J., TAKÁCS P. (szerk.): Bevezetés az alkalmazott kutatómódszertanba. Pro Educatione Alapítvány, Nyíregyháza. 151-187.

3. **Folyóiratokban** megjelent közlemény esetében a szerző/k neve csupa nagybetűvel, a keresztnév első betűje, pont, zárójelben a megjelenés éve, kettőspont, a cikk címe, pont, folyóirat neve, vessző, kötetszám vagy füzetszám, pont, oldalszám, pont. Pl.:

LAKI L. (2006): A generációs reprodukció néhány jellegzetessége a lemaradó térségekben. *Esély*, 2. 4-29.

Ha egy szerzőnek, vagy szerzőknek azonos évben megjelent több cikkére hivatkozunk, a megjelenés évszáma után a megfelelő abc betűket írjuk.

Amennyiben külföldi szerzőről van szó, a fenti eljárásmódot kell alkalmazni, azaz elsőként a családi név következik, azaz nem DAVID R(iesmand)„ hanem RIESMAN D.

Egyéb időszaki kiadványban megjelent közlemény esetében is a fenti eljárást kell követni, azaz a folyóiratokban, illetve könyvfejezetként megjelent írásművek esetében megadott formát kell követni.

Internetes forrás a www-vel kezdődő, pontos címet is meg kell adni. Az internetes irodalomra a szövegben a következőképpen kell hivatkozni: (http 1), illetve (www 1) sorszámmal. Az internetes hivatkozásokat a többi hivatkozástól elkülönítve kell feltüntetni.

Az internetes irodalom formai példái:

http://

1. eletetazeveknek.lapunk.hu/ (idézet az Életet az Éveknek szervezet lapjából; Látogatva: 2011. 05. 12.)

2. gtkk.de-efk.hu (a Gerontológiai Tudományos Koordinációs Központ honlapja ; Látogatva: 2011. 05. 12.)

www.

1. mypin.hu/hga/interjigeriatriadrivanl.php (Iván L.: Ma te, holnap én... őszintén az öregedésről; Látogatva: 2011. 05. 12.)

2. oregedes.hu (a Preventív Gerontológiai és Geriátriai Társaság honlapja; Látogatva: 2011. 05. 12.)

II.

A szövegben a mondat vagy a bekezdés végére a megjelenés sorrendjében zárójelbe kell a hivatkozott szakirodalmat tenni. Pl. Magyarországon a lakosság egészségi állapota igen kedvezőtlen (1). Ha több szakirodalomra hivatkozik a szerző, azokat vesszővel kell elválasztani egymástól (pl. (1, 2, 3)). A mondat végén lévő pontot a hivatkozás után kell kitenni. Egy irodalom csak egy sorszámot kaphat, ha később hivatkozunk rá, ugyanazzal a sorszámmal kell hivatkozni.

Az **Irodalomjegyzékben** a hivatkozások a szövegben szereplő számozással együtt, annak megfelelő sorrendben (és nem az első szerzők ABC sorrendjében) jelennek meg. A hivatkozott művek, internetes oldalak formai követelményei megegyeznek a fent leírtakkal,

azzal a különbséggel, hogy az internetes oldalakat nem külön, hanem azokat is a számozásnak megfelelően kell feltüntetni, valamint a szerzők nevében csak a kezdőbetű nagybetű.

A Szociális és Társadalomtudományi Intézethez tartozó képzésekben készített szakdolgozatoknál az I. típusú hivatkozás, az Egészségtudományi Intézethez tartozó képzésekben készített szakdolgozatoknál az I.-es és a II.-es típusú hivatkozás is preferált. Az irodalmi hivatkozások száma lehetőleg ne legyen 15-nél kevesebb és 50-nél több.

Amennyiben a szakdolgozat nem felel meg a ~~tanszék által kiadott~~ fenti követelményeknek, pl.: a szakdolgozó nem alkalmaz hivatkozásokat a szövegben, olyan részek is találhatóak a dolgozatban, melyeket idéz a szakdolgozó, de nem hivatkozik azokra, nagymértékben hiányos az irodalomjegyzéke, stb., a dolgozat elégtelen érdemjeggyel kerül elbírálásra. Ebben az esetben az Intézet visszajuttatja a dolgozatot a szakdolgozónak, akinek javított példányt kell benyújtania a soron következő záróvizsga időszakig.

A táblázatok és ábrák kezelése

1. Függetlenül attól, hogy a dolgozat mely részében szerepelnek, mind a táblázatokat, mind az ábrákat sorszámmal és címmel kell ellátni.
2. A táblázatokat és az ábrákat külön kell sorszámozni.
3. A táblázatokra és ábrákra a szövegben a megfelelő sorszám jelölésével hivatkozni kell.

Más irodalomból, adatbázisból vett táblázatok, ábrák közlése esetében a táblázat alján zárójelben meg kell adni a pontos forrást, oldalszámmal együtt, pl.: (Forrás: **Demográfiai évkönyv, 2004**. KSH, **Budapest**, 2005; Forrás: Barkai L, Madácsy L: Kockázatalapú diabeteuszüres serdülők körében: az első hazai vizsgálat eredményei. Orv. Hetil., 2010, 42:1742-1747.)

PLÁGIUM NYILATKOZAT

Alulírott (Neptunkód:)
jelen nyilatkozat aláírásával kijelentem, hogy a
.....
.....című

szakdolgozat

önálló munkám, a dolgozat készítése során betartottam a szerzői jogról szóló törvény szabályait, valamint az egyetem által előírt, a dolgozat készítésére vonatkozó szabályokat. Munkám során csak olyan forrásokat használtam fel, amelyekre az Irodalomjegyzékben hivatkoztam, illetve, amelyeket a hivatkozott szöveg, táblázat mellett feltüntettem.

Kijelentem továbbá, hogy a dolgozat készítése során az önálló munkavégzés követelményét betartottam, a konzulenszt ezzel kapcsolatban nem tévesztettem meg.

Jelen nyilatkozat aláírásával tudomásul veszem, hogy amennyiben a dolgozatot bizonyíthatóan nem magam készítettem, illetve azzal összefüggésben megsértettem a szerzői jogra vonatkozó előírásokat, a szakdolgozat elégtelen érdemjegyű, és ellenem az intézmény fegyelmi eljárást indít.

Kijelentem továbbá, hogy sem a dolgozatot, sem annak bármely részét más felsőoktatási intézményben nem nyújtottam be szakdolgozatként/diplomamunkaként.

Nyíregyháza,

.....

hallgató

3. sz. melléklet

A szakdolgozati témaválasztás a Neptun rendszeren keresztül történik.

SZAKDOLGOZAT ÉRTÉKELŐ LAP

A dolgozat címe:

A bíráló (opponens) neve:

Nyilvántartási szám:

Azonosító szám:

I. Témaválasztás, aktualitás

Téma- és címválasztás

(Fontos-e a tudományterület szempontjából? Megfelel-e a szerző felkészültségének, lehetőségeinek? Összhangban van-e a cím és a megadott téma a dolgozat tartalmával?)

A kutatói kérdés (A kutatói kérdés újdonsága, jelentősége, önállóság a kérdés megfogalmazásában)

5 pontból pont

II. Módszerek, eredmények

Adatgyűjtés és -feldolgozás

(módszerek nehézségi foka, sokoldalúsága, leírásának pontossága, adekvát volta, megfelelő mintavétel és/vagy a források megfelelő köre; az adatok hitelessége, rendezettsége, rögzítésének és feldolgozásának megfelelő módja;)

Eredmények bemutatása

(Az eredmények ismertetése mennyire pontos, alapos, részletes, világos – a dokumentáció mennyire adekvát, szemléltető)

60 pontból pont

III. Formai kivitelezés

Terminológia

(Az adott tudományterület konvencióinak megfelelő illetve az adott elemzéshez szükséges fogalmi apparátus következetes alkalmazása.)

Felépítés, előírt formai követelményeknek való megfelelés (A fejezetek arányai, a fő- és alfejezetek tagolásának logikája.)

Stílus (A fogalmazás szabatossága és gördülékenysége.)

Tipográfia (Javított/javíthatlan elírások; megfelelő ékezetek a szövegszerkesztő programmal írt szövegben)

10 pontból pont

IV. Következtetések, javaslatok

Az eredmények alkalmazása, érvelés

(Az adatok, források értelmezése; logikai következetesség; kritikai reflexiók, korrektség a vélemények bemutatásában; összefüggések meglátása; új és koherens következtetések. Alternatív magyarázatok. Közölhetőség és/vagy gyakorlati alkalmazás; az ehhez szükséges változtatások.)

15 pontból pont

V. Hivatkozások, bibliográfia, mellékletek

(A tartalmi idézetek korrektsége; formai következetesség a hivatkozásokban és az irodalomjegyzékben; a mellékletek és a dolgozat témájának kapcsolata; a mellékletek kezelhetősége, a témához kapcsolódó hazai és külföldi szakirodalom feldolgozása.)

10 pontból..... pont

Összesen:

100 pontból pont

Az értékelés szöveges indoklása az értékelés pontjai szerint:

(A szöveges indoklás nélkül sem az értékelést lehetővé tevő feltételek megállapítása, sem a pontozásos értékelés nem érvényes.)

A bíráló (opponens) által feltett kérdések (minimum egy kérdés kötelező):

- 1.
- 2.

Érdemjegy (számmal és betűvel):

Dátum:

.....
a bíráló aláírása

Érdemjegy:	0–60 pont	elégtelen (1)
	61–70 pont	elégséges (2)
	71–80 pont	közepes (3)
	81–90 pont	jó (4)
	91–100 pont	jeles (5)